Тошкент ҳақиқати

№ 87 (10.664).
1994 йил 19 ноябрь шанба

Сотувда эркин нархда.

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА. | **Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси** | ЧОРШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИ ВА ҚУРИЛИШ–МОНТАЖ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика металлургия саноатини ривожлантиришда, зўлдир прокат станини қуриб, ўз вақтида ишга туширишда юқори меҳнат самарадорлигига эришгани, топширилган ишга ижодий ёндашиб, фидокорона хизмат қилаётгани ҳамда жамоат ҳаётида фаол иштирок этаётгани учун қуйидагилар мукофотлансин:

«ШУҲРАТ» МЕДАЛИ

Дранников Анатолий Васильевич -- Ўзбекистон металлургия заводининг навли металлни ёйиш цехи бошлиғи

Кишкань Любовь Ивановна -- Ўзбекистон металлургия заводининг капитал қурилиш бўйича директор ўринбосари

Рустамов Қодир Ҳусанович -- Ўзбекистон металлургия заводи навли металлни ёйиш цехининг бошқарув пости оператори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ

Алимов Уктамбой Очилович -- Ўзбекистон металлургия заводи капитал қурилиш бошқармаси бюросининг муҳандиси

Гвоздянский Владимир Петрович -- «Прокатмонтаж» масъулияти чекланган жамият технологик ускуна ва конструкциялар монтажчиси

Герасимов Александр Николаевич -- «Ўзэлектромонтаж» бирлашмаси ишга тушириш–созлаш бошқармасининг етакчи муҳандис–созловчиси

Иванова Эльмира Сейтхалиловна -- Ўзбекистон металлургия заводи капитал қурилиш бошқармаси бюросининг бошлиғи

Эрматов Раимжон Ҳамдамович -- «Ўззлектрмонтаж» трестининг Чирчиқ монтаж бошқармаси электр монтажчиси

Ли Аркадий Илларионович -- Ўзбекистон металлургия заводи навли металлни ёйиш цехи электр техниги

Примак Алексей Иванович -- «Энергия» давлат кичик корхонаси участка бошлиғи

Хван Владимир Семенович -- Ўзбекистон металлургия заводи энергия таъминоти бош энергетигининг ўринбосари

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1994 йил 16 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

РЕСПУБЛИКАДА ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ВА ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАР ВАЗИРЛИГИНИ ҚАЙТА ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасида Ташқи иқтисодий алоқалар ва экспорт-импорт фаолият самарадорлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигига қуйидагилар учун жавобгарлик юклансин:

товарлар ва хизматлар халқаро бозорларини таҳлил этиш, уларнинг ривожланиш тамойилларини прогнозлаштириш;

товар, илмий-техникавий, нарх, сотиш, реклама ва ахборот соҳасидаги ташқи иқтисодий фаолият стратегиясини ишлаб чиқиш;

республикада ташқи иқтисодий фаолиятни давлат йўли билан тартибга солиш;

давлат ресурсларини ва марказлаштирилган ресурсларни экспорт қилиш ҳамда Ўзбекистон Республикасининг экспорт имкониятларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш учун зарур шарт-шароитлар яратиш;

давлат эҳтиёжлари учун товарлар ва маҳсулотлар импорти бўйича буюртмаларни бажариш

2. Экспорт-импорт операцияларини марказлаштиришга барҳам бериш мақсадида қуйидагиларни Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги тизимини чиқарган ҳолда:

«Ўздонимпекс» республика хўжалик ҳисобидаги ташқи савдо бирлашмасини -- «Ўздонмаҳсулот» давлат-акционерлик корпорацияси таркибига;

«Ўзозиқовқатимпекс» ва «Интералоқа» республика хўжалик ҳисобидаги ташқи савдо бирлашмаларини -- «Ўзбексавдо» давлат уюшмаси таркибига;

«Ўзтиббиётимпекс» республика хўжалик ҳисобидаги ташқи савдо бирлашмасини -- «Дори-Дармон» давлат-акционерлик уюшмаси таркибига киритиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги бир ой муддатда экспорт-импорт квоталарини, амалдаги ташқи савдо операциялари бўйича активлар ва пассивларни, шунингдек, кўрсатиб ўтилган ташқи савдо бирлашмалари мол-мулкини бўлиш балансини тайёрласин.

3. Маҳсулотлари давлат эҳтиёжлари учун экспорт қилиш дастурига киритилган республика корхоналари ва ташкилотларининг уларда назарда тутилган топшириқлар сўзсиз бажарилиши учун жавобгарлиги оширилсин.

Корхоналар ва ташкилотлар Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигига давлат эҳтиёжлари учун товарлар, ишлар ва хизматлар экспорти тўғрисида ахборот тақдим этсинлар. Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги кўрсатиб ўтилган материалларни умумлаштирсин ва йилнинг ҳар чорагида уларни Молия вазирлигига тақдим этсин.

4. «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, Молия вазирлиги ва Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги 10 кун муддатда 1995 йилга республика бўйича экспорт ва импорт прогнозини, шунингдек, даромадлар манбалари ва харажатлар йўналишлари бўйича 1995 йилга Республика валюта фондининг асосий параметрларини кўриб чиқиш учун Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

5. Белгилаб қўйилсинки, 1995 йилнинг 1 январидан бошлаб:

давлат ресурслари ва марказлаштирилган ресурсларни импорт қилиш ҳисобига тушаётган эркин алмаштириладиган валютадаги бутун тушум, харажатлар (транспорт, суғурта, комиссион тўлов ва бошқалар) чиқариб ташланган ҳолда, мажбурий равишда Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига сотилиши керак; кўрсатиб ўтилган маблағларни сарфлаш уларни белгиланган тартибда Республика валюта биржаси орқали сотиш йўли амалга оширилади;

6. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги икки ҳафта муддатда:

Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги ва Марказий банк билан биргаликда давлат эҳтиёжлари учун экспорт-импорт операциялари бўйича ўзаро ҳисоб-китоблар тартиби тўғрисидаги Низомини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан биргаликда импорт маҳсулотлар буюртмачиларининг фойдаланилган хорижий кредитлар бўйича Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан ўзаро ҳисоб-китоблари тартибини белгиласин.

7. Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги бир ой муддатда 1993 ва 1994 йилларда экспортга ажратилган ресурслардан фойдаланилганлиги тўғрисидаги ҳисоботни Вазирлар Маҳкамасига ва унинг нусхасини Молия вазирлигига тақдим этсин.

8. 1-иловага мувофиқ стратегик жиҳатдан муҳим товарларни экспорт қилишга квоталаштириш ва лицензиялашни сақлаб қолган ҳолда 1995 йил 1 январдан бошлаб квоталанадиган ва лицензияланадиган товарлар, ишлар ва хизматлар рўйхати қисқартирилсин. Кўрсатиб ўтилган товарлар экспорти бўйича контрактлар Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигида рўйхатдан ўтказилиши керак.

9. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг тузилмаси 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин. Вазирлик Марказий аппарати ва унинг минтақавий вакил қилинган ходимларининг чекланган сони тегишли иш ҳақи фонди билан биргаликда 416 нафардан иборат қилиб белгилансин (қўриқлаш ва бинога хизмат кўрсатувчи ходимлардан ташқари).

10. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига:

вазирлик тўғрисидаги низомга мазкур қарордан келиб чиқувчи ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш;

экспорт-импорт контрактлар экспертизаси ўтиш тартибини соддалаштириш;

ташқи иқтисодий алоқалар қатнашчиларини рўйхатга олиш тартибини соддалаштириш;

«Ўзбекистон темир йўллари» давлат-акционерлик компанияси, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси ва «Ўзавтотранс» давлат корпорацияси билан биргаликда халқаро нормалар ва қоидаларни ҳисобга олган ҳолда ташқи савдо ва йўловчилар ташишни транспорт билан таъминлашни мувофиқлаштириш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат мулки қўмитаси ва Адлия вазирлиги билан биргаликда хорижий инвестициялар жалб этилган корхоналарни ташкил этиш ва уларни давлат рўйхатидан ўтказиш тартибини соддалаштириш тўғрисида таклифлар киритсин.

11. «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ қўмитаси ташқи иқтисодий алоқалар бўйича статистика ҳисоботида давлат эҳтиёжлари учун экспорт ва импорт бўйича маълумотларни алоҳида қаторда кўрсатсинлар.

12. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг вазирлик марказий аппарати ходимлари сонини 1995 йил 1 январидан бошлаб 25 кишига кўпайтирган ҳолда унинг марказий аппарати тузилмасида хорижий валютадаги қарз маблағларидан фойдаланишни ҳисобга олиш ва назорат қилиш учун махсус бўлинма, шунингдек, валюта маблағларини ҳисобга олиш бўйича марказлаштирилган бухгалтерия ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

13. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида» 1992 йил 26 мартдаги қарорининг вазирлик тузилмасини тасдиқлашга оид 3-банди, Вазирлар Маҳкамасининг «Ташқи савдо операцияларини тартибга солишга оид чора-тадбирлар тўғрисида» 1994 йил 25 мартдаги қарорига 3-илова ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

14. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг ўринбосарлари Ў. Т. Султонов ва Б. С. Ҳамидов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри
1994 йил 17 ноябрь.

Тошкент вилояти -- Красноярск ўлкаси

ҲАМКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛИДА

Тошкент вилояти ва Россия Федерациясининг Красноярск ўлкаси иқтисодиёти турли тумандир. Вилоятда ҳам, ўлкада ҳам саноат қатори қишлоқ хўжалиги ҳам юксак даражада ривожланган. Бу ўхшашлик икки ўртада ҳамкорликни ҳар томонлама йўлга қўйиш ва ривожлантириш учун яхши негиз бўла олади. Вилоят ҳокимлигида Красноярск ўлкаси ҳамда Тошкент вилояти делегацияларининг бўлиб ўтган учрашувида бу алоҳида таъкидланди.

Ташриф билан вилоятимизга келган красноярсклик меҳмонлар делегациясига ўлка маъмурияти бошлиғининг ўринбосари С. А. Аринчин бошчилик қилмоқда. Меҳмонларни Тошкент вилояти ҳокими М. Б. Икромов қабул қилди ҳамда учрашувни олиб борди.

Россия Федерациясидан Ўзбекистонга келган делегациянинг бош мақсади икки мамлакат хўжаликлари, корхоналари ўртасида аввалги алоқаларни тиклаш ва янгиларини йўлга қўйишга энг кўп даражада кўмаклашишдан иборатдир. Ҳеч кимга сир эмаски,сўнгги йилларда олдинги анъанавий алоқалар анча сусайиб кетди. Турли хил бож тўсиқлари пайдо бўлди, тўловларнинг ўтиши қийинлашди. Буларнинг ҳаммаси ва бошқа салбий ҳодисалар ўзаро манфаатли ҳамкорликка салбий таъсир кўрсатди. Ваҳоланки, Красноярск ўлкасида ҳам, бизнинг пойтахт вилоятимизда ҳам ҳамкорликни йўлга қўйиш, ўзаро манфаатли иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантиришга интилиш кучлидир. Уни амалга ошириш учун куч–ғайрат сарфлаш, янги сиёсий ва иқтисодий воқеликни ҳисобга олиб аввалги ҳамкорликни тиклаш, уни олға томон ривожлантириш лозим.

Бунинг учун имкониятлар борми? Учрашувда иккала томон бу саволга бор, деб жавоб қайтарди. Шунинг учун ҳам Красноярск ўлкаси делегацияси Тошкентга ташриф буюрди. Йиғилишда ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш имкониятлари муҳокама қилинди. Красноярск ўлкаси ўзбекистонликлар учун ишончли шерик бўлиши мумкин. Чунки бу ерда кўпгина саноат корхоналари жойлашган. Ёғоч–тахта кўплаб тайёрланади. Красноярск комбайнлари республикамиз ғаллакорларига яхши таниш. Республикамиз ғалла етиштиришни кескин кўпайтириш чораларини кўраётган ҳозирги вақтда бундай машиналар жуда асқотади.

Айни вақтда, учрашувда таъкидланганидек, Красноярск ўлкаси ҳам Ўзбекистондан, жумладан Тошкент вилоятидан турли маҳсулотларни олиши мумкин. Ўлкада йирик ип–газлама комбинати бор. Унинг жамоаси ўзбек пахта толасининг бир маромда етказиб турилишидан манфаатдор. Ўлка учун мева–сабзавот маҳсулотлари, қатор саноат корхоналари ҳам зарур. Қисқаси ҳамкорликнинг ривожланиши ва ўзаро манфаатли бўлиши икки томонга ҳам фақат фойда келтиради. Красноярскликлар делегацияси таркибида бу ўлка иқтисодиётининг турли соҳалари вакиллари борлиги ҳам шундан далолат беради. Айниқса, йирик саноат корхоналари раҳбарлари кўп. Учрашувда сўзга чиққан меҳмонлар ўлка корхоналари Ўзбекистон бозоридан кетишни ҳеч ўйламайдилар, деб таъкидладилар.

Ҳал қилиниши лозим бўлган муҳим муаммолар қаторида ўзаро тўловларнинг амалга ошириш тартиби алоҳида тилга олинди. Ҳамкорлик хусусан ҳамкорликка бел боғлаган ўлка ва вилоят корхоналари ўзаро тўловларни қандай йўлга қўйишлари мумкин? Бу алоҳида эътиборни талаб этади. У ҳал этилса ўзаро манфаатли ҳамкорлик жадал суръатлар билан ривожланиши аниқ.

Учрашув қатнашчилари бу муҳим масаланинг икки томонлама мақбул йўналишларини белгиладилар, бу йўлда ўзаро куч–ғайрат сарфлашга келишиб олдилар, Красноярск ўлкаси ва Тошкент вилояти корхоналари ва хўжаликлари ўртасида бевосита алоқалар мустаҳкамланиши ва ривожланиши учун барча тадбирлар амалга оширилажагини айтдилар.

Меҳмонлар билан ҳамкорлик қилиш юзасидан бўлиб ўтган бу музокараларда Бухоро, Сирдарё, Жиззах ва Фарғона вилоятлари ҳокимликларининг вакиллари ҳам қатнашдилар.

Красноярск ўлкаси делегацияси билан учрашувда Тошкент вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосарлари Э. М. Рўзиев, Л. П. Терновых, вилоят ҳокимининг ўринбосари А. А. Раҳимбоевлар қатнашдилар.

ҚИДИРИЛСА ИМКОНИЯТ ТОПИЛАДИ

Сўнгги бир йилда Олмалиқ гилам фабрикасининг 3 та янги цехи ишга тушди. Бу ерда халқ истеъмоли моллари, ҳатто чиқиндидан ҳам маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда.

БУ ГИЛАМ фабрикасининг шуҳрати республикамиз ҳудудидан ташқарида ҳам кенг тарқалган эди, бир вақтлар. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган полослар, поёндозлар собиқ иттифоқ вақтида қатор республикаларга ҳам етказиб берилардн. Сифатли, айни вақтда арзон бўлганлиги учун ҳам анча харидоргир эди. Ҳар ҳолда дўконлар пештахталарида узоқ вақт ётиб қолмасди. Маҳсулот ишлаб чиқариш учун зарур бўлган хом ашё ва материалларни эса қатор собиқ иттифоқдош республикалар юбориб турарди.

Илгариги иқтисодий алоқалар узилиб қолди. Бунинг салбий оқибати Олмалиқдаги бу гилам фабрикаси жамоаси фаолиятига ҳам таъсир қилди. Иш мароми бузилди. Хом ашё ва материаллар етказиб беришдаги узилишлар шуига олиб келди.

Лекин, корхона раҳбарлиги кутилмаган бундай қийинчиликлар олдида қўл қовуштириб ўтирмади. Тинмай изланди, имкониятларни қидирди. Натижада илгари хом ашё ва материаллар етказиб бериб турган корхона -- ташкилотлар билан алоқаларни қайтадан кенг йўлга қўйишга интилди. Буидай саъй ҳаракатлар, албатта ўз самарасини бера бошлади. Бунинг устига ишлаб чиқаришни бозор иқтисодиёти шароитида ташкил этишнинг, яъни давр талабига, бозор талабига мослаб қайта қуришнинг дастури ишлаб чиқилди. Унда белгиланган чора–тадбирларни изчиллик билан амалга оширишга алоҳида эътибор берилди. Бунинг учун масъуллар белгиланди. Қисқаси оддий ишчилардан тортиб фабрика раҳбарлари, мутахассисларигача ҳамма ҳамкорликда фаолият олиб борди. Муаммолар бамаслаҳат ҳал қилинди, ҳамманинг фикр–мулоҳазалари тингланди ва инобатга олинди. Фабрика очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига айлантирилди, мустақиллиги янада кучайди.

Иқтисодийислоҳот амалда

Маълумки, фабрика бир йилда тўрт миллион квадрат метр гилам ва гилам маҳсулотлари ишлаб чиқариш имкониятига эга. Унинг қуввати шунга мўлжалланган. Лекин ҳозирги шароитда, айниқса хом ашё ва материаллар етказиб беришнинг, камайганлиги шунча ҳажмдаги маҳсулотни тайёрлаш имконини бермаяпти. Шунга қарамай жорий йилнинг ўтган даврида жамоа чакки ишламади. Ўн ой давомида тайёрланган маҳсулот ҳажми деярли ўттиз миллион сўмликни ташкил этди.

Корхона жамоаси янги ишлаб чиқариш бўлинмалари ташкил этиш йўлидан ҳам бормоқда. Бунда маҳаллий хом ашёни ишлатиш ҳисобга олиняпти. Олмалиқ чеккасида неча ўн йиллардан бери ташландиқ ҳолида ётган бир бинода янги цех ташкил этилди. Иморат таъмирланиб, гиламни қўлда тўқишга мўлжалланган ўнтадан ортиқ дастгоҳ ўрнатилди. Уларда ўттиз олти нафар хотин–қизлар ишлашмоқда. Қўшни Пискент туманида ҳам шундай ишлаб чиқариш ташкил этилди. Тумандаги «Ўзбекистон мустақиллиги» жамоа хўжалигида гилам тўқиш цехи очилди. Бунинг учун барча харажатларни корхона ўз маблағи ҳисобидан тўлади.

Қишлоқда очилган бу цехда ўнлаб ишчи ўринлари барпо этилди. Шу кунларда унда эллик нафарга яқин аёллар яхши меҳнат қилмоқдалар. Жамоанинг бу хайрли ишидан қишлоқ меҳнаткашлари миннатдор бўлмоқдалар. Чунки шу тадбир туфайли банд бўлмаган ёшлар, фақат уй–рўзғор ишлари билан аралашиб юрган аёллар иш билан таъминландилар. Бу шубҳасиз, уларнинг турмуш фаровонлиги ортишига ёрдам беради. Шу туфайли ҳам эътиборга лойиқдир.

Корхонада янги–янги имкониятлар ишга солинаётганлигини кўрсатувчи яна бир мисол келтирмоқчимиз. Фабрика йигирма йилдан бери ишлаб келаяпти. Шу давр мобайнида жуда кўп чиқиндилар тўпланиб қолди. Чунки илгарилари улар деярли ишлатилмасди. Жамоа улардан фойдаланишнинг иложини топди. Қатор кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқарса бўлар экан. Дарҳол ишга киришилди. Кичик бир бўлим ташкил этилди. Унинг ишчилари бундай чиқиндилардан оёқ кийимлари, трикотаж маҳсулотлари ва бошқа турдаги халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришяпти. Шундай қилиб, чиқиндилар ҳам пул қилиняпти, даромад манбаи бўлиб қолди.

Фабрика жамоаси мулкининг очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти шаклини танлаб, узоқни кўзлаганини таъкидлашни ўринли деб ҳисоблаймиз. Чунки корхона жамоаси ўз маҳсулотини жаҳон бозорига чиқаришни, унинг рақобатбардошлигини оширишни мўлжаллаган. Бунинг учун эса гилам ва поёндозларнинг сифатини кескин ошириш талаб этилади. Бунга эришиш учун эса корхонага илғор технологияни жорий қилиш, замонавий асбоб–ускуналарни ўрнатиш лозим. Корхонанинг очиқ ҳиссадорлик жамиятига айлантирилиши бунинг учун катта имкониятлар очиб беради. Чет эл сармояларини ҳам жалб қилиш мумкин бўлади. Фабриканинг «Тафтинг» номи билан аталиши ҳам бежиз эмас. Бундай технология асосида гилам тўқиш хорижий мамлакатларда ҳам тушунарли. Яхши ният, хайрли мақсад билан қилинган бундай ишларнинг ижобий самараси яқин вақтларда кўзга ташланишига ишонч билан қараймиз. Энг муҳими бу фабрика шуҳратини янада оширишга олиб келади.

А. МАҲМУДОВ.

БЎКАЛИКЛАР МАРРАДА

Ишни бошидан пухта қилган деҳқоннинг хирмони баракали бўлишини бўкаликлар тажрибаси исботлади

АЛБАТТА, бўкалик деҳқонлар бу ғалабага осонликча эришмадилар. Давлатга етказиб берилган 40 минг 300 тоннадан ортиқ пахта меҳнат эвазига етиштирилди. Туманда баҳор ва ёз бўйи далаларда мўл ҳосил тўплаш учун қаттиқ ишланди. Ҳал қилувчи палла -- йиғим-теримга уюшқоқлик билан киришилди.

Туман ҳокимлиги бу йилги шароитда теримни самарали ташкил этиш учун барча ишчи кучлари ва техникани бир мақсадга йўналтириб, пухта тадбирлар тузиб ишга киришиш лозимлигини олдиндан ҳис этди. Ана шундай режалар тумандаги ҳар бир хўжалик, бригадада ишлаб чиқилди. Белгиланган тадбирларнинг бажарилишига эришиш бош мақсад бўлди. Шу тариқа бирин-кетин бригадалар, хўжаликлар ва ниҳоят туман маррага етиб келди.

Етиштирилган ҳосилнинг 31 минг 200 тоннадан ортиғи машиналарда терилди. Олди хўжаликларда терим техникасидан унумли фойдаланиш ҳисобига умумий ҳосилнинг 70-75 фоизигача машиналарда йиғиштириб олинди.

Бу йил туманда қўл терими айниқса, уюшқоқлик билан ташкил этилганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Теримчиларни ўз вақтида моддий ва маънавий рағбатлантириб бориш иш унумининг юқори бўлишида асосий омиллардан бири бўлди. Ғалабага туман ҳокимининг иборасн билан айтганда барча хўжаликлар муносиб ҳисса қўшдилар. Лекин йиллик режани барвақт бажариб қўйган Саймоқов номли, Г. Азаматов номли, «Бўстон», Й. Ҳожиматов номли жамоа хўжаликларининг бу йил ҳақиқатан ҳам яхши меҳнат қилганликларини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак.

Режа бажарилди. Аммо Бўкада терим давом этяпти. Туман меҳнаткашлари давлатга яна 1500 тонна пахта етказиб бериш учун курашмоқдалар. Ўйлаймизки, ҳиммати баланд бўкалик деҳқонлар иккинчи довонни ҳам албатта эгаллайдилар.

(Бўка тумани пахтакорларининг меҳнат ғалабаси ҳақидаги материални газетанинг 3–саҳифасида ўқийсиз).

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ВИЛОЯТ ТУМАНЛАРИДА
пахта тайёрлашнинг бориши
тўғрисида
1994 йил 18 ноябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Туманлар	бир кунда	мавсум бошидан буён
Ўртачирчиқ	0.11	104.99
Қуйичирчиқ	0.14	101.22
Юқоричирчиқ	0.01	100.38
Бўка	0.45	100.01
Чиноз	0.27	99.17
Оққўрғон	0.43	98.30
Пискент	0.31	88.61
Янгийўл	0.46	87.97
Бекобод	0.41	80.41
Вилоят бўйича	0.30	95.25

ҲУҚУҚИЙ БУРЧИМИЗНИНГ ЯНГИ АСОСЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар кенгашларига сайловларнинг иккинчи босқичи бошланди

УЗБЕКИСТОН Республикаси мустақил тараққиёт йўлининг тўртинчи йилига қадам қўйди. Бу қисқа вақт мобайнида мамлакатимиз бой миллий анъаналар, шу билан биргаликда умуминсоний қадриятлар ила йўғрилган ўзига хос ривожланиш ҳамда узоқ истиқболга йўналтирилган бош йўлини аниқлаб олди. Ёш давлатимиз равнақ топишининг янги босқичида бугунги давр талабларига жавоб берувчи олий ва маҳаллий давлат вакиллик органларини шакллантириш — шубҳасиз шу йилнинг 25 декабрида ўтказиладиган сайловларнинг мавқеи ва мазмунига боғлиқдир.

Аввало, республикамизнинг мустақиллик шароитида илк бор ўтаётган бу муҳим ижтимоий — сиёсий тадбир мамлакатимизда фуқаролар бирлиги, миллий иноқлик ва осойишталик, халқимизнинг бунёдкорлик фаолияти жўшган бир муҳитда кечаётганлигини алоҳида қайд қилмоқ лозим.

Бизда миллий давлатчилигимизни қуриш жараёни сиёсий тизим ислоҳоти — сайлов қонунчилигини ишлаб чиқиш билан узвий ва мантиқий бирликда олиб борилди. Республикамизда сайлов қонунларининг яхлит мажмуи юзага келди. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши 1991 йилда қабул қилган «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида», «Ўзбекистон Республикаси референдуми тўғрисида», 1993 йилдаги «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида», сўнгра 1994 йилги «Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов тўғрисида», «Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги қонунлар шулар жумласига киради. Айниқса Олий Мажлис ҳамда маҳаллий давлат вакиллик органларига сайловлар тўғрисидаги қонунлар мамлакатимизнинг мустақил ривожланиш йўлига ўтиш жараёнида унинг конституциявий уфқлари аниқланган шароитда ишлаб чиқилганини ҳамда республиканинг янги Конституцияси асосида қурилганини таъкидлаш жоиздир. Ушбу қонунларнинг конституциявий негизини асосий қонунимизнинг XXI, XXIII боблари, унинг 77-моддаси ташкил этиб, улар «Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси»нинг 21-моддаси 3-бандидаги «Халқ иродаси ҳукумат ҳокимиятининг негизи бўлмоғи лозим, бу ирода вақти-вақти билан бўладиган ва сохталаштирилмаган сайловларда ўз аксини топиши, ушбу сайлов ялпи ва тенг сайлов ҳуқуқига кўра, яширин овоз бериш йўли билан ёки овоз бериш эркинлигини таъминлайдиган бошқа тенгма-тенг шакллар воситасида ўтказилиши керак», — деган умумэътироф этилган қоида билан уйғунлашгани эътиборга лойиқдир. Мана шу сайлов қонунлари асосида ўтказилаётган мазкур сайлов компаниясининг аҳамияти хусусида тўхталиб, жаҳон ҳамжамиятига кириб бораётган республикамизнинг янги парламенти Олий Мажлис ва маҳаллий вакиллик органлари депутатлари корпусининг янги қиёфасини шакллантириш масаласи билан чамбарчас боғлиқ эканлигини айтиб ўтиш лозим. Зеро ҳозирги кун воқелигидан келиб чиққан ҳолда, республика халқ ҳокимиятчилигини такомиллаштириш долзарб масала эканлигини айтиб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Чунки унинг фаолияти қанчалик демократик тусда ва самарадор бўлса, миллий давлатчиликнинг ривожланиши, иқтисодий ва сиёсий ислоҳотларнинг ҳаётга тадбиқ қилиниши шунчалик муваффақиятли бўлади.

Аввалам бор, шуни айтиш ўринлики, инсоният ҳуқуқий тафаккурининг маҳсули ҳисобланган ҳамда жамиятнинг умуммиллий вакиллик муассасаси сифатида дунёга келган парламент кўп асрлик тарихга эга бўлиб, унинг илдизлари XII — XIII асрлардаги инглиз парламенти ва испан кортесларига бориб тақалади. Парламентаризм асрлар мобайнида маълум тараққиёт босқичларини босиб ўтди. Ҳозирги замон парламентлари турли мамлакатларда турли ваколатлардан иборатлилиги ва уларнинг ҳажми, сиёсий тизимда тутган ўрни ҳар хил мавқега эга эканлиги билан ажралиб турадилар. Масалан, АҚШда 535 депутатдан иборат Конгресс, Мисрда 454 депутатдан ташкил топган Халқ Ассамблеяси, Исроилда 120 кишилик Кнессет, Финляндияда 200 кишилик Эдускунт, Испанияда 63 аъзодан иборат Альтингларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Кўриниб турибдики, жаҳон парламентлари ранг баранг бўлсада, аммо улар ўз мамлакатларида муҳим вазифа — қонун чиқариш фаолиятини амалга оширадилар.

Ўзбекистон Республикасида ҳам жаҳон ҳуқуқий амалиётидан унумли фойдаланиб, халқаро маромларга жавоб берадиган парламент Олий Мажлисининг ҳуқуқий мақоми, уни тузиш тартиби, ваколат доираси 1992 йил Конституциясида (XUIII) ҳамда 1994 йил 22 сентябрдаги «Ўзбекистон Республикасининг Олий Мажлиси тўғрисида»ги конституциявий қонунда белгилаб олинди. Ушбу ҳуқуқий ҳужжатларга асосан, давлат ҳокимиятининг Олий органи — Олий Мажлис Ўзбекистон Республикасининг вакиллик органлари орасида алоҳида мавқега эга.

Ўзбекистон Республикасининг Олий Мажлиси давлат ва жамият турмушининг хилма-хил соҳаларида, давлат қурилиши, иқтисодиёт ва молия, ижтимоий-маданий қурилиш, ташқи муносабатлар, мудофаа ва давлат хавфсизлиги соҳаларида катта ҳуқуққа эга бўлиб, умуман Ўзбекистон Конституцияси томонидан бериладиган барча ваколатларни амалга оширади. У давлатнинг энг муҳим органларини тузишда, уларнинг шахсий таркибини белгилашда иштирок этади.

Юқорида айтилган гапларнинг ҳаммаси Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг давлат органлари тизимида тутган ўрнини яққол кўрсатади.

Аммо Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қонун чиқариш фаолияти ўз аҳамиятига кўра, у амалга оширадиган бошқа вазифалар орасида устивор ҳисобланади. Олий мажлис томонидан қабул қилинадиган қонунлар қанчалик сифатли ва пухта, чуқур ишлаб чиқилса, жамиятнинг ривожланиши ҳам шунчалик жадал, илдам бўлади. Қонунларнинг салмоғи эса бўлажак депутатларнинг кўп жиҳатдан сиёсий-ҳуқуқий билимдонлигига, дунёқарашига, ҳуқуқий маданиятига, уларнинг қонуннинг ҳуқуқий ва ижтимоий аҳамиятини қанчалик чуқур англай олишларига боғлиқ мезонлар орқали ўлчанади.

25 декабрь — сайловлар куни

Ана шунинг учун ҳам олий ва маҳаллий ҳокимият органларига бўладиган сайловларда фуқаролар ҳар бир депутатликка номзоднинг малакавий, маънавий-ахлоқий сифатларини тўғри таҳлил қилиш қобилиятларини ҳам намоён қилишлари катта аҳамиятга эга. Чунки сайланган депутатлар яқин 5 йил мобайнида бизнинг тақдиримизнинг истиқболли йўналишларига тааллуқли турли муҳим масалаларни ҳал қиладилар. Жаҳон амалиёти шундан далолат берадики, хорижий мамлакатларда, айниқса Оврўпо давлатларининг парламентлари таркибини фақатгина ҳуқуқшунослар 25 фоиздан 50 фоизга қадар бўлган миқдорини ташкил қиладилар.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида» ва «Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов тўғрисида»ги Қонунларда сайлов компаниясини ташкил қилиш ва ўтказиш тартибига оид масалалар муфассал ёритилган.

Халқнинг бевосита ишончи халқ депутатлари ваколатларининг ижтимоий манбаи бўлиб, депутатларнинг давлат миқёсидаги обрў эътиборининг негизи ҳисобланади. Олий мажлиснинг депутатлари республика вакиллик органларининг бошқа депутатлари каби умумий, тенг, тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан сайланишлари депутатлик фаолиятининг демократик асосларини мустаҳкамлайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий мажлиси депутатларининг сони 250 та қилиб белгиланган (илгари 500 тадан иборат эди).

Маҳаллий Кенгашларда эса, яъни халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашларида 60 тадан, халқ депутатлари туман ва шаҳар кенгашларида депутатларнинг сони — 30 тадан кўп бўлмаган ҳолда белгиланган. Барча депутатлар сайловчиларнинг сони тенг бўлган сайлов округлари бўйича сайланадилар, яъни сайлов бирликлари депутатлар сайланадиган округлардан вакиллик нормаларига мувофиқ, муайян ҳудудни, унда яшовчи сайловчиларни ўз ичига олган ҳолда ташкил қилинади.

Олий Мажлис ва маҳаллий давлат ҳокимият органларига ўтказиладиган сайловлар илк бор кўп партиявийлик асосида ўтмоқда.

25 ёшга тўлган фуқаролар Олий Мажлисга, 21 ёшга тўлган фуқаролар эса халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига сайланиш ҳуқуқига эга. Ёшнинг бундай чекланиши депутатликка номзоднинг озми-кўпми ҳаёт тажрибасига эга бўлиши, ўзини жамоа ва давлат фаолиятида кўрсата олиш қобилияти мавжудлиги билан изоҳланади. Бу масала бир қатор хорижий мамлакатларнинг конституциялари ва сайлов қонунчилигида ҳам тахминан шундай ҳал этилади. Масалан, АҚШ Конституциясига асосан Конгресснинг вакиллар палатасига 25 ёшга тўлган шахс сайланиши мумкинлиги қайд қилинган. Япония парламентининг вакиллар палатасига сайловлар чоғида 25 ёшга тўлган, маслаҳатчилар палатасига эса 30 ёшга тўлган фуқаролар сайлов ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Мазкур мақола газета саҳифасида эълон қилинганда сайлов жараёни ўзининг иккинчи босқичига ўтиб, у сайлов округларига кўчади. Шуни айтиш кераки, сайловга аниқ мазмун киритувчи, муҳим аҳамият касб этадиган дастлабки босқичда, яъни депутатлар сайловини тайинлашдан бошлаб депутатликка номзодлар кўрсатиш, уларни рўйхатга олишга қадар бўлган даврда сайлов қонуни нормалари илк бор бир қатор янгиликлар билан бойитилди. Чунончи, депутатликка номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига эндиликда Олий мажлис учун сиёсий партиялар Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига эса сиёсий партиялар, халқ депутатлари туман ва шаҳар Кенгашлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари эга бўлдилар.

Марказий сайлов комиссияси томонидан сиёсий партиялар ва ҳокимият вакиллик органларидан Олий мажлис депутатлигига номзодларни, тегишли вилоят, туман, шаҳар сайлов комиссиялари томонидан эса сиёсий партиялардан, халқ депутатлари туман, шаҳар Кенгашларидан, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидан депутатликка номзодларни рўйхатга олиш учун ҳужжатларни қабул қилиш, рўйхатга олиш муддати якунланишига 7 кун қолганида, уларни рўйхатга олиш сайловга 35 кун қолганида тўхтатилади.

Шуни алоҳида таъкидлаш кераки, сайловчилар фақатгина ўз округидагина давлат ҳокимияти органига ўз вакилини сайлаш имкониятига эгадирлар. Сайлов округида депутатларни сайлаш билан боғлиқ, яъни депутатликка номзодлар кўрсатиш, сайловолди ташвиқоти, овоз беришни ташкил қилиш, овозларни санаб чиқиш ҳамда сайлов натижаларини аниқлаш каби ишлар амалга оширилади. Сайлов округида депутатликка номзодлар ўз сайловолди дастурлари билан чиқадилар, аҳоли билан иш олиб борадилар, сайловчилар билан учрашадилар, фаолиятлари ҳақида уларга ҳисобот берадилар.

Депутатликка номзодларга қонунда бир қатор эркин равишда сайловолди ташвиқоти олиб бориш, оммавий ахборот воситаларидан фойдаланиш, сайловчилар билан йиғилишларда тенг ҳуқуқлар берилиши, унда уларга давлат ва жамоат идораларининг яқиндан ёрдам беришлари, номзодларнинг ўз ишончли вакилларини белгилаши (Олий Мажлис депутатлигига номзодга — 5 нафар, маҳаллий ҳокимият органи номзодига 3 нафарга қадар), транспортда текинга юриш ҳуқуқи каби кафолатлар ҳам мустаҳкамланган.

Юқоридагилар шундан далолат бериб турибдики, республикамиз сайлов қонунчилигида сайлов иштирокчилари, яъни депутатликка номзодлар, сиёсий партиялар, сайлов комиссияларининг барча давлат ва жамоат идораларининг сайловларнинг адолатли ва юқори даражада ўтиши учун мустаҳкам ҳуқуқий негиз яратилган. Албатта, 25 декабрда бўлиб ўтадиган сайловлар Ўзбекистон фуқаролари учун жаҳон жамоатчилиги олдидаги жиддий синов ҳисобланади. Давлат ҳокимияти органларига халқимизнинг ватанпарвар, элим деб, юртим деб куйиб яшайдиган муносиб номояндаларини аниқлаб беришда бу сайловларнинг мавқеи беқиёсдир.

О. МУҲАММАДЖОНОВ,
Тошкент давлат юридик институти халқаро ва қиёсий ҳуқуқ кафедраси мудири, юридик фанлари номзоди.

ТАҚДИРИН ҚЎЛ БИЛАН ЯРАТУР ОДАМ...

ТЎЙХАТ

Бахт нимада? Бу савол ёшларни ҳам, кексаларни ҳам мудом бир хилда ўйлантиради. Ёши улуғлар ўтган кунларига назар солиб, унга жавоб изласалар, ҳаёт бўсағасидаги йигит-қизлар эса ширин орзулар қанотида бахт эшигини очмоқчи бўладилар.

Ҳақиқий инсоний бахт бу ўзгаларга кераклигингни ҳис этишингда. Агар оилангга, жамоангга, жамиятга керак экансан, сени ҳар лаҳза сўраб, йўқлаб туришаркан, қўлинг, ақлинг ёрдамида бирон мушкулни осон қилиб, муаммони ҳал эта олар экансан, демак, бахт сенга ҳамроҳ. Сени эслашаркан, — демак, қадринг ва бинобарин бахтинг бор.

Биз қаламга олаётган одам ана шундай бахтга ошно инсонлардан. Уни фахрийлар ўз давраларига чорлайдилар. Ёшлар мураббий тариқасида сўраб туришади, иймон-эътиқодли ҳожилар ҳам суҳбатга тортишади, уруш қатнашчилари эса собиқ қуролдошлар учрашувларига таклиф этадилар.

... Баҳор. Шифохонада беморлар муолажалардан сўнг дардлашиб ўтирардилар. Қўлидаги кичкина қоғоз стаканлар билан кириб келган одамни ҳамма қувонч билан қарши олди.

— Буниси сумалак, буниси — ҳалим, тотиб кўринглар. Наврўз неъматларидан, дея ҳар биримизга биттадан улашди у.

Сумалакнинг тотли таъми эмас, уни олиб келган одамнинг эътибори ва ғамхўрлиги хаста кўнгилларни эриштириб юборганди ўшанда. Хизмат тақозосигина эмас, оддий инсонлик бурчи, чин одамийлиги уни ҳамма вақт — яхши-ёмон кунларда, узоқ-яқин дўстлар ёнида бўлишга ундайди.

Ҳаётнинг аччиқ-чучугини кўп тотиган эмасми, у умр мазмунини инсонлар билан бирга бўлишда, уларнинг оғирини енгил қилишда, далда бериб доимо қўллаб-қувватлашда деб билади.

Акром Алимов чиндан ҳам катта ва сермазмун ҳаёт йўлини босиб ўтди. Таржимаи ҳолини баён этмоқчи бўлсангиз расмий ҳужжат сатрлари етишмайди. Унинг ёшлиги тенгқурлари қатори фашизмга қарши оғир уруш йилларига тўғри келди. Тошкент тиббиёт олийгоҳида бир ҳафтагина таҳсил олди-ю, армия сафига чақирилди. Тошкент пиёдалар билим юртида шуғулланиб, уруш «жаҳаннами» — Орелга йўл олди. Тўпчи полк разведкачисининг Большая малина, Сетуха, Собакино қишлоқларидаги жасорати юз минглаб жангчилар билан бирга машҳур «Кутузов операцияси»нинг муваффақиятли чиқишини таъминлади. Душманни қувиб Белоруссия ботқоқликларига тушди, неча-неча дарёларни кечиб ўтди. Сўнг Ульяновск ҳарбий пиёдалар билим юртида курсант бўлди, Волгабўйи ҳарбий округида хизмат қилди.

Урушдан кейин ёшлар ташкилотчиси сифатида пойтахт шаҳримиз, туманларида ўзини кўрсатди. Шу сабабли ҳам унинг кейинги фаолияти партия ишларидаги маъсул лавозимларда давом этди.

Акром Алимовни Оҳангарон, Олмалиқда Зангиота, Янгийўл, Қибрай, Юқоричирчиқ ва Паркентда — қисқаси вилоятимизнинг ҳамма чеккаларида яхши танийдилар. Саналган туман ва шаҳарларда раҳбар лавозимларда ишлагани учунгина эмас, ўзидан яхши хотира қолдиргани, оддийлиги ва одамийлиги учун эслаб туришади. Унинг ташкилотчилиги туфайли мазкур шаҳар ва туманларда катта бунёдкорлик ишлари амалга ошиб, мактаб ва боғчалар, касалхоналар, турар-жойлар, боғлар бунёд бўлди, ёдгорлик обидалари қад кўтарди.

Акром ака Алимовга ҳаётда катта йиғин ва издиҳомларни бошқариш, ажойиб инсонлар билан суҳбат қуриш, кўп жойларни кўриш, муқаддас Ҳаж сафарида бўлиш насиб этди. Кўп йиллик ҳалол хизматлари, уруш ва меҳнат жабҳасидаги фидойиликлари учун давлат унинг кўксини юксак орденлар билан безади. У «Қизил Юлдуз», «Ҳурмат белгиси», Меҳнат Қизил Байроқ, Халқлар дўстлиги, 2-даража «Ватан уруши» ва бошқа орден ҳамда медаллар нишондори, «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони эгасидир. Етмиш ёшни қаршилаган бўлса-да, ҳали ҳам йигитлардек катта ишларга бош-қош. У вилоят фахрийлар уюшмасининг раиси сифатида кексалар тажрибасидан, билими, обрўсидан яхшироқ фойдаланишга, уларни ёшлар тарбияси билан жиддий шуғулланишига эътибор қилади. Ҳатто ижтимоий-фойдали меҳнатга ҳам кексаларни сафарбар этиш йўлларини излайди. Шу мақсадда шаҳар ва туман фахрийлар кенгашлари қошида кичик корхоналар тузиш ташаббускорларидан бири бўлди.

Фашизмга қарши урушда қозонилган Ғалабанинг 50 йиллигини нишонлаш арафасида урушда қатнашиб, ҳалок бўлган юртдошларимизга ҳақиқий меҳр-оқибат рамзи сифатида Хотира китоблари нашр этилмоқда. Тошкент вилоятининг Хотира китобида уруш йиллари шаҳид бўлган, дом-дараксиз кетган 35 мингга яқин кишининг номи қайд этилади. Урушнинг фаол қатнашчиси бўлган Акром Алимов ана шу хайрли ишнинг ҳам бошида турибди. Биз вилоятимиз уруш ва меҳнат фахрийларининг «оқсоқоли»ни қутлуғ ёши билан муборакбод этиб, барча орзулари рўёбга чиқиши учун унга сиҳат-саломатлик, узоқ умр тилаймиз.

С. МУСАЕВ.

Вилоят ҳокимлигида

ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНДИ

ТОШКЕНТ вилояти ҳокимлигида 17 ноябрь куни бўлиб ўтган йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йилда «Совға» пул-буюм лотереясини чиқариш тўғрисидаги қарорини вилоятда ижросини таъминлаш юзасидан амалга оширилиши зарур бўлган масалалар муҳокама этилди. Йиғилишни Тошкент вилояти ҳокимининг ўринбосари А. А Раҳимбоев олиб борди. Унда шаҳар, туман ҳокимларининг ўринбосарлари, вилоят ҳокимлиги бўлим ва бошқармалари, ташкилотлар, муассасалар раҳбарлари иштирок этдилар.

Йиғилишда республикада пул муомаласини мустаҳкамлаш мақсадида чиқарилган «Совға» пул-буюм лотереясини Тошкент вилоятида аҳолига сотишни уюштириш, жойларда тарғибот ишларини йўлга қўйиш, ютуқларнинг вақтида берилишини таъминлаш ва бу муҳим иш билан боғлиқ бошқа масалалар атрофлича кўриб чиқилди.

«Вилоят жамғармабанки», «Вилоят савдо», Вилоят матлубот уюшмаси, Алоқа бошқармаси раҳбарлари зиммасига барча шаҳар, туманларда «Совға» пул-буюм лотереяси билетларини сотишни ташкил этиш,ундан тушган пулларнинг ўз вақтида топширилиши ва ютуқларнинг берилишини доимий назорат қилиб бориш вазифалари юклатилди.

Йиғилишда кўрилган масала юзасидан тегишли тадбирлар белгиланди.

Тошкент туманидаги 14-мактабда Ҳуррият Тўлагановани тажрибали устоз сифатида ҳурмат қилишади. У 25 йилдан ортиқроқ вақтини ёшлар тарбиясига бағишлаган. Суратда: бошланғич синф ўқитувчиси Ҳуррият Тўлаганова ўқувчилар билан.

Р. АЛЬБЕКОВ сурати.

УЛУҒБЕК ДАРСИ ЎТКАЗИЛДИ

РЕСПУБЛИКА маънавият ва маърифат жамоатчилик марказининг Тошкент вилоят бўлими ташаббуси билан вилоят ўқитувчилар малакасини ошириш олийгоҳида Улуғбек дарслари ўтказилди. Улуғ аллома Мирзо Улуғбек йили муносабати билан ўтказилган бу тадбир қизиқарли ва самарали бўлди.

Дарсни республика маънавият ва маърифат жамоатчилик маркази раиси Эркин Юсупов бошлаб берди. Марказнинг Тошкент вилояти бўлими раиси, республика қўлёзмалар институти директори Азиз Қаюмов «Улуғбек даври ва Улуғбек тўғрисида адабий манбалар» мавзусида маъруза қилди.

Тингловчилар шунингдек, ёш олимлар, қўлёзмалар институтининг тадқиқотчилари А. Холматов, У. Хўжаева, А. Эшонбобоевларнинг Мирзо Улуғбек ҳаёти ва ижоди тўғрисидаги суҳбатларини қизиқиш билан тингладилар.

Қизғин савол-жавоблар асосида ўтган бундай фойдали дарсларни вилоятнинг туман ва шаҳарлари ўқув муассасаларида ҳам ўтказишга келишиб олинди.

Р. ШЕРАЛИЕВ.

Долзарб мавзу

ОСТОНАДА ҚИШ, АНГРЕНДА НЕ ТАШВИШ?

Қиш яқинлашгани сайин ангренликларнинг ташвиши ортиб бораётир. Чунки ҳозирданоқ уйларнинг совуқлиги, электр қувватининг камлиги сезилиб қолди. Гап шундаки, Оҳангарондан ташиб келтириладиган суюлтирилган газнинг етишмаслиги туфайли кўп қаватли уйларда яшовчилар электр плиткалардан фойдаланишга ўтганига анча бўлди. Натижада подстанцияларга «оғирлик» тушиб, чироқ ҳам тез-тез ўчиб қоляпти. Ёғин-сочинли кунлар аллақачон бошланганига қарамай, аксарият хонадонларга иссиқ сув берилгани йўқ. Шаҳарда қишга тайёргарлик юзасидан бунчалик хотиржамликнинг боиси нимада?

-- Май ойидан бери кўп ишлар амалга оширилди, лекин аҳвол мураккаблигича қолмоқда,-- дейди шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари Борис Дудко. -- Ҳамма гап шаҳарнинг табиий газ тармоғига уланмаганида. Оҳангарондаги газ станциясидан эса етарли миқдорда ёқилғи олмаяпмиз. Бир кунлик эҳтиёжимиз учун 26,5 тонна газ керак. Шу боис, шаҳардаги 13 та микрорайон деярли газсиз «ўтирибди».

Шунингдек, шаҳарда иссиқлик таъминотининг аҳволи ҳам ташвишланарли.

Албатта, вақти келиб шаҳардаги газ танқислигини бартараф этиш, ГРЭСнинг реконструкцияси масаласи билан вилоят раҳбарияти, тегишли вазирлик ва мутасадди ташкилотлар жиддий шуғулланар. Аммо шаҳарда мавжуд ички имкониятлардан ҳам кўнгилдагидай фойдаланилмаётгани кишини ранжитади. Маълумотларга қараганда, корхона ва ташкилотлар, муассасаларда кузги-қишги мавсумга тайёргарлик, асосан ниҳоясига етказилган. Амалда эса бошқача манзара. Қиш мавсумига «шайлаб» қўйилган нон заводининг томидан биринчи ёмғирдаёқ чакка ўтиб, «сир» очилиб қолди.

-- Биз 79 корхона ва ташкилотга ички тармоқлардаги носозликларни бартараф этиш бўйича март ойдаёқ махсус талабнома юборган эдик,-- дейди «иссиқлик манбаи» корхонасининг ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи Акбархон Камолхонов.-- Ҳалигача уларнинг биронтасидан жавоб олганимиз йўқ. Шундай экан, бу жамоаларга қандай қилиб иссиқлик ва иссиқ сув берамиз?

Бошлиқ дангалини айтиб қўя қолди. Аслида ҳам шундай бўлиши керак. Корхона, ташкилот ва муассасалар тақсимланадиган иссиқлик ва иссиқ сувни қабул қилишга тайёр бўлмаса, оқибатда рўй бериши мумкин носозликлар учун ким жавоб беради?

Остонада қиш. Унинг енгил келишига ҳеч ким кафолат беролмайди. Шундай экан, зудлик билан амалий ишга ўтиш лозим.

Неъмат ДУШАЕВ,
ЎзА мухбири.

ЁШЛАР БАЙРАМИ

17 ноябрь куни мамлакатимизда «Халқаро талабалар куни» нишонланди. Шу муносабат билан Тошкент давлат университети маданият саройида йиғилиш ўтказилди. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг биринчи котиби А. Тешабоев, «Сирли олам» журналининг бош муҳаррири, ёзувчи Ҳ. Шайхов ва бошқалар республикамиз олий ўқув юртларида таҳсил кўраётган маҳаллий ва хорижий талабаларни байрамлари билан қизғин муборакбод этди. Кеча охирида катта концерт намойиш этилди.

(ЎзА)

МАТЕМАТИКА КУНИ

Республика ўқитувчилар уйида «Математика куни» ўтказилди. Унда таниқли олимлар, фан бўйича дарслик яратаётган муаллифлар, ўқутувчилар, талабалар иштирок этди.

Ўзбекистон Фанлар Академиясининг мухбир аъзолари Ш. Аюпов ва Т. Азларов Ўзбекистонда математика фанининг тараққиёти ва истиқболи, яратилаётган янги дарсликлар ҳақида маъруза қилди.

ЯНА БИР МАҲСУЛОТ

ОЛМАЛИҚДА рўзгор кимёси заводиноёб корхона ҳисобланади. Унинг турдоши республикамизда бошқа йўқ. Ягоналиги билан ажралиб туради. Ишлаб чиқараётган маҳсулотлари ҳам ниҳоятда харидоргир. Кишиларнинг кундалик эҳтиёжларига мўлжалланган. Кир ювиш воситаларидан тортиб тиш пастасию пойабзал мойлагичгача тайёрланади бу ерда. Маҳсулот тури ўттизтадан ҳам ошиб кетади.

Кейинги вақтларда кишиларни тиш пастаси билан таъминлашда узилишлар бўлди. Бунинг асосий сабаби чет эллардан давлат йўли билан шундай маҳсулотни келтириш барҳам топди. Уни асосан ташқаридан келтириладиган хом ашё билан ишлаб чиқараётган завод жамоаси қийин аҳволга тушиб қолди. Тайёрланаётганлари республикамиз аҳолиси эҳтиёжини қондиришдан жуда узоқда. Иқтисодий алоқаларнинг бузилганлиги оқибати шунга олиб келди.

Лекин, тиш пастаси ҳам керак. Уни кўпайтириш учун нима қилиш лозим? Завод раҳбарлиги имконият излашга киришди. Болгариядан шериклар топилди. икки ўртада шартнома тузилди. Шунга мувофиқ болгариялик ҳамкасблар олмалиқликларга тиш пастаси хом ашёсини етказиб берадилар, Корхонада эса ундан кундалик эҳтиёж учун зарур бўлган маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Имконият қидирсанг топилади, дейилгани шу бўлса керак.

М. СОБИРОВ.

ОБУНА-95

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ЁЗИЛДИНГИЗМИ?

Барча алоқа бўлимларида «Тошкент ҳақиқати» газетасига чекланмаган миқдорда обуна қабул қилинмоқда.

Обуна баҳоси:

БИР ЙИЛГА — 264 СЎМ
ЯРИМ ЙИЛГА — 132 СЎМ
УЧ ОЙГА — 66 СЎМ

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА:

Энг арзон идоравий нашр — «Тошкент ҳақиқати»дир. Корхоналар, ташкилотлар, муассасалар учун ҳам обуна баҳоси юқоридаги нархдадир.

Обуна мавсумида фаоллик кўрсатаётган ташкилотчилар, алоқа бўлимлари, обуна қилиш пунктлари ходимлари ҳамда алоҳида фуқаролар эсдалик совғалари билан мукофотланадилар. Совғалар обуна мавсуми ниҳоясига етгач, ғолибларга топширилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» нашр кўрсаткичи — 64672. ҚАДРДОН ГАЗЕТАНГИЗГА ОБУНА БЎЛИШГА ШОШИЛИНГ!

ЭСЛАТИБ ЎТАМИЗ, ОБУНА МУДДАТИ УЗАЙТИРИЛДИ.

Республика матбуот тарқатиш марказидан хабар қилишларича газета ва журналларга обуна муддати 1994 ЙИЛНИНГ 1 ДЕКАБРИГА қадар давом этади.

• Бўка ҲАЛОЛ МЕҲНАТ САМАРАСИ

• Туман деҳқонлари давлатга пахта топшириш режасини бажардилар • Ватанга 40 минг 300 тонна хом ашё етказиб берилди • Бўкалик миришкорлар давлатга яна 1500 тонна пахта топшириш учун курашмоқдалар

Биз туманда бўлганимизда қаердаги қишлоқ меҳнаткашлари тўғрисида ғамхўрлик қилинса, ҳокимлик, мутасаддилар уларга қайишса, деҳқонлар бунга жавобан зўр ихлос, меҳр билан ишлаб, унумли меҳнатлари билан жавоб берадилар, деган хулосага келдик. Туман ҳокими Баҳодир Махситов билан суҳбатлашганимизда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдик.

-- Баҳодир Махситович, сизнинг асли касбингиз ҳуқуқшунос. Узоқ йиллар ҳуқуқ органларида раҳбарлик лавозимида ишлагансиз. Кейинги йилларда эса вилоят ҳокимининг ўринбосари бўлиб фаолият кўрсатдингиз. Хизмат юзасидан Бўка туманида кўп бўлгансиз. Лекин вақти келиб бу ерга ҳоким бўлиб келишингиз тўғрисида ўйлаганмидингиз?

-- Йўқ. Бундай фикр хаёлимга ҳам келмаган. Ахир, одатда қишлоқ жойларда ҳокимлар қишлоқ хўжалиги мутахассисларидан, жуда бўлмаганда шу соҳага дахлдор одамлардан тайинланарди-да...

-- Кечирасизу, гапингизни бўлдим. Менимча, вилоят ҳокимлиги узоқни кўзлаб иш қилган деб ўйлайман. Бизнингча, ҳоким энг аввал ташкилотчи, ҳукумат қарорлари ва қонунларининг оғишмай амалга оширилишини, бунинг учун эса ҳуқуқ илмини яхши билувчи, тартиб-интизомга қатъий риоя қилинишини таъмин этувчи одам бўлиши керак. Бу осон эмас, албатта.

-- Мен ҳам шундай деб ўйлайман.

-- Ҳа, майли. Энди асосий масалага ўтайлик. Бу ерга ҳоким бўлиб келганингизга ҳам кўп бўлгани йўқ. Ишни нимадан бошладингиз?

-- Биласиз, Бўка тумани вилоятимизнинг энг кўҳна пахтачилик туманларидан ҳисобланади. Ҳар йили 40 минг тоннадан ортиқ хом ашё етказиб берилади. Лекин ўтган йили режа бажарилмай қолди. Мен ишни хўжаликларда бўлиб, деҳқонлар, оддий меҳнаткашлар билан учрашиб, уларнинг дарду-хасратини эшитиб, фикр-мулоҳазаларни ўрганишдан бошладим. Шунга амин бўлдимки, бўкаликлар ниҳоятда софдил, ҳалол, фидойи, адолатни ёқтирадиган, меҳнатдан сира қочмайдиган одамлар экан. Ўз фаолиятимда уларнинг ана шу руҳиятидан келиб чиқиб ишни ташкил эта бошладим. Нимаики муаммо, масала бўлса аввало ҳокимият орқали ҳал қилинади. Четта чиқиб овора бўлиб юрманглар, дедим. Туманнинг катта-кичик раҳбарлари билан биргаликда икки ой давомида туман меҳнаткашларидан келадиган шикоят, аризаларни ўргандим. Кўп масалаларни шу ернинг ўзида мутасаддилар иштирокида ҳал этдик. Одамларнинг талаби, эҳтиёжини ўргандим. Ичимлик суви етишмайди, қишлоққа газ келтириш керак, қурилиш материалларидан ёрдам бериш зарур!

Иложи борича уларнинг талаб ва эҳтиёжларини адо этишга ҳаракат қилдик. Ҳокимиятда қандай қарорга келинган, қандай режа белгиланган бўлса, унинг ижроси, натижасини одамларга етказиб турдик. Қисқаси халққа ҳамма нарсани очиқчасига айтиб турдик. Ҳеч нарсани яширмадик. Қонун катта-кичик учун баб-баравар эканлигини, бу қонун олдида ҳамма баб-баравар жавоб беришини тушунтирдик, амал қилдик.

Бир мисол: ўрганиб чиқсак, туманда салкам 3 мингга яқин одам озиқ-овқат дўконларидан меъёрланган товарларни ололмас экан. Мутасаддилар билан гаплашиб, бу адолатсизликка ҳам чек қўйдик. Яна бошқа кўпгина ишларни фаоллар билан биргаликда амалга оширдик. Менимча, ана шундан кейин туман меҳнаткашлари ўртасида кўтаринкилик руҳи пайдо бўлди. Уларнинг кайфиятлари яхшиланди. Бу катта куч, катта омил эди. Ана шу омил йиғим-теримни ташкил этиш ва бу ишда уюшқоқлик кўрсатиш ниҳоят: режанинг бажарилишида қўл келди, деб ўйлайман. Чунки ҳар бир деҳқон, қишлоқ хўжалик ишларига ўзини сафарбар, деб билган ҳар бир одамнинг меҳнати қадрланди. Механизаторлардан тортиб оддий теримчиларгача уларнинг терган пахталари учун ўз вақтида ҳақ тўлаб турилди. Бундан ташқари, пахтакорларнинг кундалик рўзғор буюмларидан доимо хабар олиб турилди. Вақти-вақти билан ун, гуруч, мой ва бошқа маҳсулотлар тарқатиб бордик.

-- Қайси хўжаликларни алоҳида намуна қилиб кўрсатиш мумкин?

-- Менга қолса, тумандаги жами жамоа хўжаликлари режанинг бажарилишига ўзларининг муносиб улушларини қўшдилар, деб айтаман. Лекин илғорларнинг илғори, бор, албатта. «Паркент» ва С. Саймоқов номли жамоа хўжаликлари маррага биринчилардан бўлиб етиб келдилар.

«Бўстон», F. Азаматов номли, Й. Ҳожиматов номли, «Ачамайли», «Туркистон», «Равот», Навоий номли, «Бўка», «Бахмал», О. Йўлдошев номли, Б. Умаров номли жамоа хўжаликлари деҳқонлари ҳам самарали меҳнат қилдилар. Бу йил мавсум бошиданоқ очилган пахталарни пешма-пеш териб олиш, қўл теримини кучайтиришга эътибор берилди. Авжи йиғим-терим қизғин кунлари далаларда деҳқону, ҳашарчи-ю, ёрдамчилар бўлиб ҳаммаси 30 мингга яқин одам теримда қатнашиб турди. Уларни ҳам маънавий, ҳам моддий рағбатлантиришга алоҳида эътибор берилди.

Бу йилги қийин, терим машиналарн анча эскириб, уларни таъмирлаш, эҳтиёт қисмлар билан таъмин этиш масаласи мушкул бўлиб қолган шароитда ҳам имконият қидиришга ҳаракат қилдик. Далаларда 394 та машина ишлади. Жуда кўп механизаторлар ўз агрегатларидан самарали фойдаланиб, юқори кўрсаткичларга эришдилар.

-- Одатда ҳар мавсумнинг ўз фидойилари, ўз қаҳрамонлари, ўз миришкорлари бўлади.

-- Бўлмасам-чи. Жуда кўп бригадалар пахтадан мўл, сифатли, эртаги ҳосил етиштириш ва уни йиғиб-териб олиш, гектарлар самарадорлигини оширишда анча юқори кўрсаткичга эришдилар. Бугун биз туманимиздаги турли хўжаликларда меҳнат қилаётган Қаҳрамон Ҳожибеков, Суннат Назаров, Суннат Боев, Эрпўлат Ғойипов, фермер деҳқонлардан Абдурашид Абдураҳмонов, Қаноат Баётов, бригадирлардан Деҳқон Жуманазаров, Раҳмон Саидов сингари азаматлар бошлиқ жамоалар деҳқонлари ишининг ғоят самарадор бўлганлигини қониқиш билан айтиб ўтишимиз керак. Бу жамоаларда ҳар гектаридан 33-38 центнергача етказиб хирмон кўтарилди.

Ҳайдар Абдиев, Шукур Турдиев, Аҳмад Омонов, Бахтиёр Қўшмирзаев сингари механик-ҳайдовчилар хирмонга 120--130 тоннадан ошириб пахта тўкдилар.

Ишчи деҳқон ҳамкорлиги самараси бу йил амалда яна бир бор намоён бўлди. Ангрен ва Янгиобод шаҳарларининг меҳнаткашлари, айтиш мумкинки, йиғим-терим бошланган кунданоқ деҳқонлар билан елкама-елка туриб пахтазорларда меҳнат қилдилар. Тошкент шаҳри Акмал Икромов, Ҳамза тумани меҳнаткашлари ҳам етиштирилган ҳосилни териб олишда туман пахтакорларига астойдил ёрдам бердилар.

Ҳали далаларимизда ҳосил бор. Биз давлатга қўшимча равишда яна кам деганда 1500 тонна пахта топшириш учун ҳаракат қилмоқдамиз.

-- Баҳодир Махситович, суҳбатларнинг бирида Бўка туманида бор имконият, бошқа ҳеч қандай туманда йўқ. Режани бажариб олайлик, Худо хоҳласа ҳали қиладиган ишларимиз кўп, ниятларимиз катта деб айтган эдингиз.

-- Бундай дейишимга асос бор. Туман ниҳоятда катта ҳудудга жойлашган. Унинг экин майдонлари беқиёс. Бу ерда пахтадангина эмас, ғаллачилик, сабзавотчилик ва бошқа соҳаларни ҳам кескин ривожлантириш мумкин. Лекин бунинг учун қишлоқларни ободонлаштириш, маданий-маиший хизмат кўрсатувчи тармоқларни кўпайтириш, кенгайтириш, уларнинг ишини яхши йўлга қўйиш, саноатни ривожлантириш, маҳсулотни қайта ишлайдиган катта-кичик корхоналар қуриш ва уларни ишга тушириш зарур. Ҳозиргача бу соҳадаги қилинган ишлар бизни қаноатлантирмайди. Туманни газлаштиришга астойдил киришилди. 46 километр ерга газ уланди. «Паркент», «Хўжақўрғон» хўжаликларида ишлар қизиди. Анчадан буён ишламай ётган ҳаммом ишга туширилди. Кийим тозалайдиган, кир ювадиган цехлар фаолият кўрсата бошлади. Туман марказида янги болалар боғчаси қисқа вақтда қурилиб, фойдаланишга топширилди. Булар биз келгусида қиладиган ишлар ҳисобидан хамир учидан патир дейиш мумкин.

Мана, энди режани бажардик. Хўжаликларнинг ўз тасарруфида қоладиган 33 фоиз ва бунга қўшимча режадан ортиқча ҳосилдан олинадиган даромад озмунча бўлмайди. Шу ҳисобга хўжаликлар жуда катта фойда оладилар. Ана шу маблағлар расамади билан тақсимланса, биз ўйлагандек ободончилик ишлари яна ҳам авж олади, газлаштириш ишларини ниҳоясига етказамиз. Қисқаси, Бўка келажаги, истиқболи порлоқ тумандир.

Н. РИХСИЕВ суҳбатлашди.

Суратларда: (юқорида) Й. Ҳожиматов номли жамоа хўжалигининг 3-бригадаси чевар теримчилари Закия Қорахалилова ва Дилором Қўчқоровалар. Уларнинг ҳар бири шу кунгача 4 тоннага етказиб пахта терди. Тумандаги А. Навоий номли жамоа хўжалиги пудратчи пахтакори Душан Пардаев (чапдаги сурат). Шу хўжаликнинг илғор теримчиси Новвот Жўраева.

Даврон АҲМАД суратлари.

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

ДУШАНБА, 21

ЎзТВ I
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Барака мезони».
18.20 «Фармон ва ижро».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Дадил одимлар». «Ўзбектелефильм». Премьера.
19.40 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «ДЕМОКРАТИК САЙЛОВЛАР САРИ».
21.30 «Барҳаёт наволар». Шерозий.
22.50 «Интиқом куни». Бадиий фильм.
24.00—00.25 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
18.55 «Деҳқон ҳиммати».
19.25 «Дилдаги гаплар».
20.25 «Ишбилармон».
20.55 Хор куйларидан концерт.
21.25—22.45 Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига. «Учинчи ракета». Бадиий фильм.

ЎзТВ III
18.10 —— 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
19.50 «Ислоҳот одимлари».
«ОМАД» таништиради:
20.40 «4/8». Мусиқий кўрсатув.
20.55 «Таҳлил».
21.05 Эълонлар.
21.10 Видео —— «О».
22.45 Эълонлар.
22.50 «Курьер».
23.10 «Яна об-ҳаво ҳақида...».
23.20 —— 23.30 «Постфактум».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
18.00 «Ҳамманинг тилида».
18.25 «Мактуб». Телевизион ҳужжатли фильм.
18.45 «Ким аслида ким?» XX аср. Л. Оливье.
18.50 Янгиликлар.
19.00 «Тигиз пайт».
19.25 «Телеёдномалар».
19.45 «Спорт уик-энди».
20.00 «Эркак ва аёл».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.40 —— 22.15 «Сиз кутган учрашувлар». Кўрсатувни А. Иванов олиб боради.

СЕШАНБА, 22

ЎзТВ I
7.00—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Юлька». Бадиий фильм.
10.10 «Исмоил Жалилов куйлайди». Фильм-концерт.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Аҳмад Яссавий.
11.00 Ер ва диёр тароналари.
11.30 Ўқув кўрсатуви. «Бобурнома».
12.00 «Ёшлик» студияси. «Ақл ёшда эмас».
12.45 Немис тили.
13.05—15.30 Ўсмирлар учун. «Нурли келажак». Видеоканал.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Олтин куз қўшиқлари».
18.35 «Бозор иқтисодиёти сабоқлари».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Спорт хабарномаси.
19.30 «Интизорим сен ўзинг». Нодира Султонова куйлайди.
20.00 «Санъат маскани». Телефильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «ДЕМОКРАТИК САЙЛОВЛАР САРИ».
21.30 Мумтоз куйлардан концерт.
22.00 Учқун Назаров. «Ойна». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
23.30—23.55 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
18.30 «Мультфейерверк».
19.15 «Бу сир эмас».
19.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
20.00 Видеогид.
20.20 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.00—23.00 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III
18.10 —— 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
19.50 «Ёшлик» студияси. «Садо».

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
20.20 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.35 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.35 «Ўзбекистон: ҳамкорлик йўлидан».
22.15 «Би-Би-Си» янгиликлари.
22.30 «Дўстларимиз сайёраси».
23.10 Чет эл эстрадаси.
23.35 —— 23.50 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
6.30 —— 9.00 «Тонг».
***
18.00 «Вазият».
18.30 «СБ» жумбоғи».
18.45 «Ким аслида ким?» XX аср. К. Аденауэр.
18.50 Янгиликлар.
19.00 «Гол».
19.30 «Шаддод Роза». Телесериал (Мексика).
19.55 «Биз». В. Познернинг муаллифлик кўрсатуви.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.40 «Илк манбадан».
21.55 «Олтин шлягер».
22.40 —— 23.50 «Матбуот-клуби».

ЧОРШАНБА, 23

ЎзТВ I
7.00—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Ўзбекистон халқ амалий санъати музейи заллари бўйлаб». Кинодастур.
10.20 Телефильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Умумий биология.
11.00 «Бунёдкор».
11.30 Болалар учун. «Билиб қўйки, сени Ватан кутади».
12.00 «Янги алифбони ўрганамиз».
12.30 «Қалб армуғони». Концерт.
13.00 -- 15.00 «Ёшлик» видеоканали.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Сеҳрли оҳанглар».
18.30 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Она-юрт меҳри».
19.35 Мукаррама Турғунбоева номидаги «Баҳор» рақс ансамблининг хонандаси Эркин Рўзиматов куйлайди.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «ДЕМОКРАТИК САЙЛОВЛАР САРИ».
21.30 «Адабий портрет». Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўлмас Умарбеков.
23.00—23.25 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 «Тақдим».
18.50 «Кичкинтой»га хат келди».
19.20 «Фахрийлар —— фахримиз».
20.10 «Иқтисодий мустақиллик йўлида».
20.50 «Ўзбекистон спорти».
21.20 «Тошкент оқшомлари».
22.20—23.00 «Бир лаҳза тўхтанг». Фильм-концерт.

ЎзТВ III
18.10 —— 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
19.50 «Тадбиркорлик мактаби».
20.15 Телефильм.
20.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.15 —— 00.15 «ОМАД» таништиради: «Қитъа спорти».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
6.30 —— 9.00 «Тонг».
***
18.00 Эфирда —— Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси.
18.45 «Ким аслида ким?» XX аср. А. Колчак.
18.50 Янгиликлар.
19.00 «Тиғиз пайт».
19.25 «Шаддод Роза». Телесериал.
19.55 К. Вебер. «Оберон» операсига ёзилган увертюра.
20.00 «Ёдингдами, ўртоқ...»
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.40 «Монолог».
21.50 —— 23.50 Футбол. Чемпионлар лигаси. «Спартак» (Москва) —— «Динамо» (Киев). «Лужники» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади.

ПАЙШАНБА, 24

ЎзТВ I
7.00—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Синган тақа». Бадиий фильм.
10.20 «Омон ёр». Мусиқий дақиқа.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбекистон халқлари тарихи.
11.00 «Болалар —— гуллолалар». Концерт.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Физика.
12.00 Футбол майдонларида.
12.45—14.45 «Балоғат бешиги».
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
18.35 «Хусусийлаштиришнинг янги йўналишлари».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Адолат йўлида».
19.50 «Гулла, яшна, она-Ватаним». Фильм-концерт.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «ДЕМОКРАТИК САЙЛОВЛАР САРИ».
21.30 «Д. Д. Д. ва бошқалар». Спорт тележурнали.
23.00—23.25 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
18.30 «Омад» тақвими.
18.35 «Жозиба».
18.55 «Бир шингил ҳангома».
19.05 «Тумор».
19.15 «Муҳаббатга ошно қалблар».
19.35 Видео янгиликлари.
20.00 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
20.40—22.40 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III
18.10 —— 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
19.50 «Ёшлик» студияси. «Эзгуликка интилиб».
20.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.15 «Кафолат».

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
21.45 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.45 —— 23.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
6.30 —— 9.00 «Тонг».
***
18.00 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.30 «Инсон ва қонун». Махсус сон.
18.45 «Ким аслида ким?» XX аср. И. Судек —— фотомухбир (Чехия).
18.50 Янгиликлар.
19.00 «Тиғиз пайт».
19.25 «Шаддод Роза». Телесериал.
19.55 «Қўлга тушдинг-ку, азизим». Э. Рязановнинг муаллифлик кўрсатуви.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.40 «Москва —— Кремль».
22.05 —— 23.20 А. Шнитке. Олқишларга сазовор менуэт.

ЖУМА, 25

ЎзТВ I
7.00—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Ўз ихтиёри билан». Бадиий фильм.
10.10 «Имконият излаб».
10.40 «Китоб ва ҳаёт».
11.15 «Санъатга ошифта қалб». Вилоят Оқилова.
11.45 «Одам —— олам безаги».
13.00 Ўсмирлар учун. «Сўнмас юлдузлар».
13.30—14.30 «Фазилат».
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Қуёшни қучиб». Адабий кўрсатув.
18.25 «Етти иқлим садоси». Халқаро шарҳ.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Адолат йўлида».
19.35 «Одобнома».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «ДЕМОКРАТИК САЙЛОВЛАР САРИ».
21.30 «Санъат усталари». Бастакор Фахриддин Содиқов таваллудининг 80 йиллигига.
22.20 ЎзТВ фондидан. «Мен бир қизни учратдим». Бадиий фильм.
23.45—00.10 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 «02» тўлқинида.
18.55 «Билиб қўйган яхши».
19.20 «Экология ва ҳаёт».
19.50 «Ҳар бир хонадонга табиий газ».
20.20 «Сиз билан —— сизлар учун».
21.20—23.35 «Қирол Лир». Бадиий фильм. 1-2-сериялар.

ЎзТВ III
18.10 —— 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
19.50 «Қишлоқда кичик ва қўшма корхоналар».
20.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
«ОМАД» таништиради:
21.00 «Эм-Ти-Ви»дан мусиқалар.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Кимга қанақа?».
22.00 «Даракчи».
22.10 Эълонлар.
22.15——24.00 Видео —— «О».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
6.30 —— 9.00 «Тонг».
***
18.00 «Инсон ва қонун».
18.30 Россия тароналари. Нелли Салахова куйлайди.
18.45 «Ким аслида ким?» XX аср. Пеле.
18.50 Янгиликлар.
19.00 «Бомонд».
19.20 «Шаддод Роза». Телесериал.
19.50 «Мўъжизалар майдони».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.40 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
22.00 —— 23.00 «Детективлар клуби»да. «Сан-Франциско кўчалари». Телесериал. 12-серия.

ШАНБА, 26

ЎзТВ I
7.00—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Нефтчи» —— «Нурафшон».
10.30 «Тўйлар муборак!». Бадиий фильм.
11.35 «Аёл борки, олам мунаввар».
12.10 «Қувноқ стартлар».
12.55 «Мерос». Имом Бухорий.
13.25 «Ҳуқуқингизни биласизми?».
13.50 Аваз Олимов куйлайди.
14.20—14.45 «Ижод маскани». П. Беньков номидаги Санъат билим юртининг 75 йиллигига.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Ўсмирлар учун. «Умид учқунлари».
18.45 «Ёр истаб». Мусиқий дақиқа.
18.50 Спорт хабарномаси.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Севги сурури». Мурод Раҳмон шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «ДЕМОКРАТИК САЙЛОВЛАР САРИ».
21.30 «Эйфель минорасида Улуғбек юлдузи».
22.30 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури: 1. «Учрашув». Актёр Жалол Юсупов. 2. «Оҳанг». Юнонистон бўйлаб мусиқий саёҳат. 3. Бадиий фильм.

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
9.00 «Мультфейерверк».
9.45 «Бу сир эмас».
10.00 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
10.30 «Видеогид».
10.50 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.30 «Кинонигоҳ».
13.10 «Омад» тақвими.
13.15 «Жозиба».
13.35 «Бир шингил ҳангома».
13.45 «Тумор».
13.55 «Муҳаббатга ошно қалблар».
14.15 Видео янгиликлари.
14.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
15.20—17.00 «Кинонигоҳ».
* * *
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.10 -- 23.00 «Спорт —— тайм» видеоканали:
— Соккер-клуб;
— лидер;
— арт-спорт;
— юниор;
— кинематограф.

ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Ўзбекистон —— қадрдон уйимиз».
10.40 «Безнен мирас» (татар тилида).
11.20 —— 11.40 «Анор: янги номлар». «Истиқлол» гуруҳи.
***
18.10 —— 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
19.50 «Ёшлик» студияси. «Талабалар саҳнасида».

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
20.35 «Дидар» (қозоқ тилида).
21.15 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
21.35 «Ғалаба дастхатлари».
22.05 «Би-Би-Си» янгиликлари.
22.20 «Барча юлдузлар». Жон Колтрейн.
22.55 Хитой телевидениесининг кўрсатувлари.
23.35 «Бу ажиб дунё».
23.55 —— 00.10 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
17.55 «Брейн-ринг».
18.45 «Ўшангача ва ундан сўнг...»
19.40 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Шляпалилар командаси». 7-серия.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.45 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Шляпалилар командаси». 8-серия.
22.45 «Е.Г. теварак атрофида».
23.10——23.55 «Останкино»да хит-парад.

ЯКШАНБА, 27

ЎзТВ I
7.00—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 Болалар учун. «Эртаклар яхшиликка етаклар».
9.30 «Шоҳруҳ» клуби.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
10.30 «Сен мени дегил, жоним...». Мусиқий кўрсатув.
11.10 «Сирли сандиқ». Телевизион ўйин.
12.00 «Ёшлик» студияси. «Ҳуқуқ сабоқлари».
12.45—14.45 Юсуф Бўлат. «Дабдабали тўй». Олим Хўжаев номидаги Сирдарё вилояти театрининг спектакли.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кичкинтой» студияси. «Қўнғироқча».
18.25 «Мультипанорама».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ҳафтанома» (рус тилида).
19.30 Эълонлар.
19.35 «Ойнаи жаҳонда...».
19.55 Дам олиш концерти.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «ДЕМОКРАТИК САЙЛОВЛАР САРИ».
21.35 «Алпомиш авлодлари». XII Осиё ўйинлари қаҳрамонларига бағишланган кеча. «Туркистон» саройидан ёзиб олинган.
23.05—23.35 «Ҳафтанома».

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
17.00 «Совға».
17.30 «4/8». Мусиқий кўрсатув.
17.45 «Таҳлил».
17.55 Эълонлар.
18.00 Видео —— «О».
19.40 Эълонлар.
19.45 «Курьер».
20.05 «Об-ҳаво ҳақида».
20.15 «Постфактум».
20.25 «Даракчи».
20.35 Эълонлар.
20.40—22.40 Видео —— «О».

ЎзТВ III
10.00 «Шоҳсупа».
11.00 «Ёшлик» студияси. «Ёшлар ва замон».
11.40 —— 12.40 «Мусиқий танишув». Борис Тўхтахунов.
***
18.10 —— 19.40 Туркия телевидениеси.
*

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
19.40 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.00 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.00 «Томчи... ҳосилга ҳосил қўшиш».
21.30 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.45 «Оила ва жамият» (Буюк Британия). 2-кўрсатув.
22.15 «Колумб: кашф этилаётган имкониятлар». Сан-Диего.
22.00 «Ташрифлар ва таклифлар».
22.20 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
22.35——23.50 «Бу ажиб дунё».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.10 «Баскетбол жазаваси», «Ҳақиқий ажина овловчилар». Мультфильмлар.
19.10 Дагмар Фредерик куйлайди (Германия).
19.30 «Бугун Россия». Салом!
20.05 Ален Делон «Полициячининг сўзи» бадиий фильмида (Франция).
22.00 —— 22.50 «Якшанба». Ахборот-публицистик дастури.

УСТОЗ ВА ШОГИРДЛАР

Абу Райҳон Беруний ҳаётидан лавҳалар

12.

БЕРУНИЙ яшаган мавзенинг қозиси олимни кўриши билан отидан тушар, икки букилиб, унинг қўлини олишга шошилар эди. Буни пайқаган шогирд, устозидан сўради:

-- Устоз, қози-калон сиз билан жуда сертакаллуфдир. Бунга боис недур?

-- Бунинг таажжубли ҳеч ери йўқ,-- жавоб қилди олим кулиб.-- Кимса қанчалик аҳмоқ ва гуноҳкор бўлса, ул одамларга шунчалик сертакаллуф ва ширинсўз бўлур.

13.

АЛЛАнимадан чўчиб ўзини четга олган ва орик бўйнини қисиб кетаётган бир қашшоқни кўриб шогирд кулиб юборди. Буни сезган Беруний ранжиб, бир қараб қўйди.

-- Юрагини олдириб қўйган кўринади,-- деди шогирд, кулишдан тўхтаб.

-- Тақдир қўли билан бир марта калтакланган инсон,-- деди Беруний чуқур хўрсиниб,-- тез шикастланадиган ва ҳар нарсадан чўчийдиган бўлур.

Шу тобда уларнинг олдидан бир бойвачча таманно юриш қилиб ўтиб қолди. Шунда унинг орқасидан ҳавас билан қараб қолган ўша шогирдига Беруний деди:

-- Тақдир эркатойларининг эса ҳаракатлари дадил, боқишлари илиқ, қадам босишлари бўлса аниқдир. Тақдир юзини тескари қилган инсонларга меҳр қўймоқлик, уларга ёрдам бермаклик савоби бу дунёда ҳам, у дунёда ҳам асқотур.

(Боши ўтган сонда).

14.

БЕРУНИЙНИНГ қобилиятли бир шогирди иши унмаётганини айтиб, устозига зорланди:

-- Баъзи кунлар фикрларим, худди катта йўлдан қуйилиб келгандек, қоғозга тўғригина тушақолади,-- деди у ёзган қоғозларини устозига кўрсатиб.-- Баъзан эса фикрларим ёлғиз оёқ йўлда адашгандек аросатда қолур. Шунда бирор нарса ёзаолмай ҳижолатдамен.

Меросимизни ўрганамиз

Бунинг сабаби нечук?

-- Бунинг сабабчиси сенинг қўлингдир,-- деди кулиб Беруний.

-- Қўлимда на гуноҳдур?-- ҳайрон бўлди шогирд қўлига қараб.

-- Инсон қўли ҳали ноетук асбобдир,-- деди Беруний, ўйчан кўзини шогирдининг чиройли бармоқларига тикиб ва тушунтирди.-- Қўлнинг фойдали иш унуми жуда оздур. Миядаги фикр қўл ихтиёрига ўтгач ўз ўткирлигининг ярмидан кўпини йўқотур.

15.

БЕРУНИЙ илмий асарларини араб ва форс тилларида чиройли ёзган, аммо, фақат турк тилида сўзлашган. Ғурур билан мен турк уруғиданман деган. Кейинчалик бундан ўзи шикастланган бўлсада, уруғига содиқ қолган. Тазйиқлардан хабардор бўлган шогирд бир кун куюниб деди:

-- Устоз, агар сиз форс уруғиданман десангиз, тақдир бизга қўл чўзмасмикан?

-- Ўз пайғамбаридан юз ўгириб, бошқаларнинг пайғамбарларига, ўз миллатидан юз ўгириб, ўзга миллатга топинганлар ўта ифлос кимсалардир,-- деди Беруний жаҳл билан.-- Йўлдан озганларнинг буюгидир.

16.

БЕРУНИЙНИНГ бир шогирдини ўртоқлари «Хўжа» деб чақиришар эди. Бунга у ҳам лаббай, деб жавоб қиларди. Беруний ёнига шогирдини чақириб, ундан сўради.

-- Сенинг исминг қандайдур?

-- Исмим Хўжадур,-- ўйламай жавоб қилди шогирд.

-- Ота-онанг қандай чақирурлар?

-- Волидам Гулмат дер, отам эса Гулмаматхўжа деб чақирур,-- деди шогирд ва яна қўшиб қўйди.-- Бобом мени доим Ғулом Муҳаммадхўжа деб атайди.

-- Бобонг исмингни тўғри айтадур,-- деди Беруний ўйлаб туриб.-- Ғулом Муҳаммадхўжа тўла ва маъноли исмдир.

--Тўғри айтдингиз устоз,-- тасдиқлади шогирд ҳам.-- Мен туғилганимда берилган исм ҳам худди шундай узун бўлган.

-- Инсоннинг ҳайвондан фарқ қиларлик ҳолатларидан бири шу ким, унинг қулоғига азон айтиб, унга исм берилади. Ҳайвонга эса, итга устиҳон ташлагандек, тўғри келган ном қўйилур,-- деди Беруний ҳаёл суриб.-- Ҳар бир инсон ўз ризқи билан яралур. Унга азон айтиб исм берилгач, Оллоҳ уни инсон каби қабул қилур. Унга ризқи-насиба белгилаб, унинг тақдирини аниқлагай... Гарчи инсоннинг исми тўлиқ айтилмаса ёки уни бошқа ном билан аташса, унинг ризқи ҳам тўлиқ бўлмас.

17.

-- ҲУРМАТЛИ устоз, Сиз ўз асарларингизда риёзиётга оид масалаларни баён қилурда кўп мисол келтирмагансиз,-- деди шикоятомуз қилиб Берунийнинг шогирдларидан бири.

-- Айнан шундай!-- тасдиқлади Беруний.

-- Фикрни ахёнан қийин услубда, биз нотавонларнинг фаҳмидан узоқ бўлган сўзлар билан баён этурсиз. Бунга сабаб недур?

-- Сабаб шулким,-- деди Беруний томоқ қириб.-- Китобларимни мутолаа қилувчи илм муҳиби бўлиб, истеъдодли ва тажрибали бўлса, менинг мақсадларимни англашга ҳаракат қилур. Гарчи бундай сифати бўлмаса, ундай зот билан менинг ишим йўқдир. Фикрларимни фаҳмлайдими ёким йўқми, бул менга зарурат эмасдир.

18.

ЯНГИ келган шогирд мис маъданни эритиб, ундан мисни ажратиб олдида, чиқинди бўлиб чиққан анчагина мис дашқолини экин экиладиган ерга тўкиб юборди. Буни кўриб қолган Беруний елиб келдида, гуноҳкор шогирдига бир сўз демай, дашқолларни йиғиштириб, қопга жойлади. Сўнг қопни аравага ортиб йўлга чиқди.

-- Устоз қайга кетур?-- сўради шогирд иш билан банд бўлган бошқа талабалардан.

-- Биз дашқолларни чўлга кўмурмиз,-- деди унга бошқа бир шогирд.-- Сен эса дашқолни ерга ташлаб, зўр гуноҳ қилдинг. Энди устоз сенинг гуноҳингни ювгани кетур.

Шогирд югуриб бориб Берунийнинг йўлини тўсди.

-- Гуноҳимдан ўтинг, устоз!-- дея ёлворди шогирд ва Берунийнинг қўлидан от жиловини олди.

-- Ким тупроқнинг бир қаричига зулм этса,-- деди Беруний шогирдига,-- Ернинг етти қати унинг бўғзидан олур.

А. АЗИМОВ.

(Давоми бор).

• СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ •

ТАЭКВАНДО: ЯХШИ АНЪАНА БОШЛАНДИ

Тошкентда биринчи марта таэквандо бўйича Ўзбекистон республикаси кубоги учун мусобақалар бўлиб ўтди. Ғолибларга эсдалик совринлари ва медалларни Корея республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Се Ген И таъсис этди.

Турнир фақат Ўзбекистон спортчиларида эмас, бошқа давлатлар спртчиларида ҳам катта қизиқиш уйғотди. Унда Андижон, Бухоро, Навоий, Сирдарё, Тошкент вилоятлари спортчилари, Қорақалпоғистон терма командаси ва Ўзбекистон пойтахтининг учта командаси қаторида қўшни Тожикистон ва Қирғизистон вакиллари ҳам маҳоратларини намойиш этди.

Мусобақа бошланишидан олдин жаҳон таэквандо федерациясининг вице-президенти доктор Ун Енг Кимнинг учрашув иштирокчилари ва ташкилотчилари номига юборган махсус мактуби ўқиб эшиттирилди.

Тошкентлик Равшан Раҳмонбоев, Элдор Ҳайдаров, Александр Ни, Григорий Кригер, Акмал Икромов, Александр Ким, Сирдарё вилоятидан Руслан Искандеров ва Валерий Шумейко ўз вазн тоифаларида мусобақа ғолиби бўлди. Ўзбекистон терма командаси эса командалар ичида ғолиб чиқиб, асосий совринни қўлга киритди. Командамизга чиройли гулдон ва Жанубий Кореяда ишлаб чиқарилган рангли телевизор ҳадя қилинди. Мусобақа пировардида Қирғизистон ва Ўзбекистон спортчилари беллашдилар.

-- Ўзбекистонда шарқона курашнинг бу турига қизиқиш жуда катталигини биламиз. Корея республикаси мутахассислари таэквондони тарғиб этиш ва ривожлантириш борасида кўп иш қилишди. Улар ўқув-машқ йиғинларини ўтказиш учун Ўзбекистонга келишди, мамлакатингиз вакилларини Сеулда бир неча бор кутиб олишди. Бу яна шунинг учун ҳам муҳимки, яқинда халқаро Олимпиада қўмитасининг сессиясида таэквандони 2000 йилда бўладиган олимпиада ўйинлари дастурига киритишга қарор қилинди. Тошкентда бўлиб ўтган мусобақа унинг кўп иштирокчиларига яна бир спорт маррасини эгаллашда ёрдам беради ва бундай учрашувлар анъанага айланади, деб умид қиламан, -- деди жаноб Се Ген И.

«Ўздэуэлектроникс» корпорацияси кубок мусобақаларини ташкил этишда ҳомийлик ёрдами кўрсатди, «Тикланиш» корейс маданияти маркази, Ўзбекистон республикаси таэквандо уюшмаси вакиллари мусобақани уюштиришда фаол иштирок этди.

(ЎзА).

800 ХОНАДОНГА ГАЗ КЕЛДИ

• ҚИБРАЙ. Тумандаги 727 километр масофага газ қувурлари тортилди. Аҳолининг кўпгина хонадони газлаштирилди. 1994 йил бошидан буён «Маданият» жамоа хўжалиги худудига 6,5 километр газ қувурлари тортилди. Туман бўйича ўн ой ичида 800 хонадон газ билан таъминланди.

Туманда Туроб Нормуҳамедов, Ризамат Мусамуҳамедов номли жамоа хўжаликлари аҳолисини газ билан таъминлаш ишлари давом этмоқда.

***

АНТИФРИЗ ЧИҚАРИЛМОҚДА

• ЯҚИНДА иш бошлаган Қибрай нефть маҳсулотлари омборхонасида яна янги маҳсулот -- автомобиллар учун қишда музламайдиган антифриз ишлаб чиқаришни йўлга қўйилди. Шу кунга қадар бу турдаги маҳсулот Россиядан келтирилар эди. Бунинг учун янги цех ташкил этилиб, зарур жиҳозлар ўрнатилди. Келаси ойдан бошлаб Қибрай антифризи савдога йўл олади.

С. МИРЗААЛИЕВА.

ДОНОЛАР ДЕЙДИЛАРКИ...

• Фарзандларингизнинг иш ва одобини ўзингизнинг иш ва одобингиз билан чекламанг, уларни келгуси замон учун тайёрланг. Чунки улар сизнинг замонангизга тегишли эмас. Улар келгуси замон одамларидир.

АФЛОТУН.

***

• Ҳаётим лаззатини уч нарсада, яъни душманларнинг келтирадиган зиёнларини қайтаришда, дўстларнинг кўнглини кўтариб уларни сарафроз этишда, ожиз, муҳтож ва зориққанларнинг ҳожатларини раво қилишда топдим.

Искандар РУМИЙ.

***

• Мен душманим бўлган бир одамга адоват қилмайман, адоват қилсам, душманимнинг хусумати яна ҳам зиёда бўлади. Мен яхшилик билан муомала қилиб душманимнинг адоватини муҳаббатга айлантираман, уни ўзимга дўст қиламан.

СУҚРОТ.

Тўпловчи: Х. КАМОЛИДДИНОВ.

ДУНЁДА ҚАНЧА МИЛЛИАРДЕР БОР?

Дунёдаги энг бадавлат кишилар рўйхатини бериб борувчи «Форбс» журналидаги маълумотларга кўра энг кўп миллиардерлар Америка Қўшма Штатларида яшар экан. Уларнинг сони 101 нафардан ортиқ. Германияда эса 44, Японияда 34, Канадада 10, Францияда 9, Гонконг ва Мексикада 8, Швейцарияда 7, Италияда, Саудия Арабистони ва Тайванда 6 тадан, Бразилия ва Буюк Британияда 5 тадан, Чили, Колумбия, Греция, Корея, Испания, Швеция, Тайланд ва Туркияда эса 3 тадан миллиардерлар бор. Ҳозирча Ўзбекистон ушбу рўйхатлар қаторида йўқ. Лекин вақт келиб бизнинг мамлакатимизда ҳам миллиардерлар кўпайишига ишонамиз.

ШИФОБАХШ ГИЁҲЛАР ҲОСИЯТИ

ИСИРИҚ -- кўп йиллик ўсимлик. Шифобахш маҳсулоти ўсимликнинг ер устки қисми. У бод, безгак, тутқаноқ, уйқусизлик, шамоллаш, тери касалликлари, нафас қисиш хасталикларига эмдир. Қуритилганининг чала ёнишидан ажралган тутун бош оғриғи, тумов каби хасталикларнинг тузалишини тезлаштиради.

***

ИТУЗУМ -- бир йиллик ўсимлик. Бу ўсимликнинг пояси ҳам, барги ҳам, меваси ҳам ўта фойдали. У бош оғриғи, тутқаноқ, кўкйўтал, асабийлашиш, санчиқлар, бод, гижжа, бўғма, қулоқ оғриғида ёрдам беради.

***

КАШНИЧ -- бир йиллик ўт. Унинг меваси шифобахш. У қабзият, қоринниниг дам бўлиши, кўнгил айнаш, оғиздан ёқимсиз ҳид таралиши, гижжа, шамоллаш, жигар касалликларида ниҳоятда фойдалидир.

***

КУНГАБОҚАР -- бир йиллик ўсимлик. Унинг уруғидан олинадиган ёғи фойдали. Бу ўсимлик иштаҳасизлик, кўкйўтал, безгак хасталикларини даволашда қўл келади.

***

МАЙМУНЖОН -- ербағирлаб ўсувчи ярим бута. Бу ўсимликнинг илдизи, барги ва меваси экилади. У нафас йўли, меъда яллиғланиши, йўтал, ичкетар, томоқ оғриғи, шамоллаш хасталикларига даво бўлади.

***

МАЛИНА -- ярим бута ўсимлик. Меваси шифобахш. У дармондорилар етишмаслиги, нафас йўли яллиғланиши, бавосил, тумов, кўз яллиғланиши, эшакем, асаб хасталиги, бод, оғиз ўйилиши хасталикларини даволашда қўл келади.

***

МАККАЖЎХОРИ -- бир йиллик ўт. Унинг попуги фойдали. Бу ўсимликнинг попуги эшакем, қанд касаллиги, сариқ касаллиги, буйрак ва ўт йўлларига тош йиғилиши, қичима, қон кетишлар, буйрак яллиғланиши, семириб кетиш , истисқо, экзема хасталикларига чалинганларни даволашда ёрдам беради.

***

НАЪМАТАК -- тиканли бута. Меваси ғоят фойдали. У турли қон кетишлар, диатез, асаб хасталикларини даволашда қўл келади.

***

ОТҚУЛОҚ -- кўп йиллик ўсимлик. Илдизи шифобахш. У бавосил, қуланж, ичкетар, гижжа, қичима хасталикларини даволайди.

***

РОВОЧ -- кўп йиллик ўсимлик. Илдизи шифобахш. У бавосил, вена қон томирларининг кенгайиб кетиши, қабзият, қоринниниг дам бўлиши, иситма, қон кетиши, юрак хасталикларини даволашда қўл келади.

***

ТУРП -- икки йиллик ўсимлик. Унинг илдизмеваси инсон учун фойдали. Турп ўт ва пешоб йўлларида тош йиғилиши, йўтал, невроз, шамоллаш, радикулит, сил, холецистит, кўкйўтални даволаш учун қўлланилади.

Шотурсун УСМОНОВ, доришунос.

ВОҚЕИЙ ҲИКОЯ

СЎНГГИ ЗИЁРАТ

УФҚДА қонталаш бўлган қуёшнинг кучсиз нурлари сукунатга маҳкум сувалмаган қабр тупроқларига аста сингарди. Қабр тепасида чексиз ғам гирдобига шўнғиган чол унга гўё ҳамдардлик билдираётган қуёшни ҳам сезмасди. У шунчалик ҳаёлга берилиб кетган эди-ки, ихтиёрсиз равишда сўзга айланаётган ҳаёл тафсилотлари тўлқинлар каби қаторлашган қабрлараро аста тарқаларди.

-- Ҳа, бу сафар охирги марта сенинг зиёратингга келдим. Оқ уст-бош киймаганимга хафа бўлма, қўшниларга оғир бўлмасин, деб кўк яхтак, қора лозим тиктириб олдим, кирлиги билинмайди. Сен лозим ва яхтакни иккинчи кунига кийдирмасдинг, ҳатто кеча тутилган дастўрмолга юзимни артгизмасдинг. Наилож...

Бир ҳафтадан бери мазам бўлмаяпти. Қўшнимиз Шамсиддин билан унинг хотини иссиқ-совуғимдан хабар олишиб туришибди. Оллоҳ уларнинг рўзғорига баракот берсин. Иситма шу даражада мадоримни қуритдики, намоз ҳам ўқиёлмай қолдим. Худога шукурки, ҳалол яшаганимиз шарофати сен билан охирги хайрлашувга келиш учун куч-қувват берди. Эрталаб йўлга чиққан эдим, асрда етиб келдим, шукр. Биласанми, авваллари бир соатда келардим. Ҳа, айтмоқчи, бугун тушумда дадамни кўрдим. У киши аввалгидай бақувват, келишган оқ устбошда олтин аравада келдилар. Мен «хуш келдингиз, келинг, уйга киринг» деб қанча чорламай, у киши тушмадилар. «Мени олиб кетинг, ёлгизликдан қийналиб кетдим,»-деб илтижо қилдим. Шунда, «Албатта, олиб кетаман, тайёрланиб тур, қуёш ботиши маҳалида қайтаман», дедилар. Уйғонсам, тонг ёришаяпти, руҳим анча тетик эди. Мен таҳорат қилиб бўлган ҳам эдимки, Шамсиддин икки дона иссиқ нон, бир чинни янги соғилган сут олиб чиқди. Биргалашиб, чой ичдик. Мен сенинг олдингга бормоқчилигимни айтдим. Шунда у эшак аравада ўзи олиб боришини айтди. Мен унамадим. Илоҳим умри узоқ бўлсин. Чунки, сенга Оллоҳдан раҳмат тилаб, пиёда боришни маъқул кўрдим.

... Иброҳим ота қабрнинг бош тарафида янги ковланган сичқон уясини ҳассасининг учи билан беркитар экан, ғойибона суҳбатини давом эттирди: «Сенинг бу ерга келганингга ҳам бир йилдан ошди. Сен билан яшаган қирқ саккиз йилни тарозининг бир палласига, сенсиз ўтган бир йилдан ортиқроқ вақтни иккинчи палласига қўйса, кейингиси мен учун ғоятда аламли, оғир бўлди. Ахир ҳаётимиз ҳар доим ҳам бир текисда бўлмаган. Аммо сен доимо ҳамдард эдинг. Энди эса, ёлғизман, яна кексалик, юрак кўтармаяпти. Оллоҳ ўзи берган беш фарзанддан тўрттасини қайтариб олганда сен Рустам ўғлимиз борлигини, худо хоҳласа унинг болалари кўп бўлишини, биз барча орзу-ҳавасларимизни шу ўғлимиз орқали кўришимизни айтиб, менинг кўнглимни кўтарардинг. Аммо афғон урушидан ўғлимиз жасади келтирилганда сен менга ҳеч нарса демадинг. Ўғлимиз тобути устига хушсиз йиқилганингдан кейин ўзингни ҳам, мени ҳам бу дунёда борлигимизни унутгандай эдинг. Сўнгги умидимиз сўнгандан кейин ҳам анча яшадик. Лекин кам гапирадиган бўлиб қолдинг. Гапирганда ҳам «эй ўғлим, тиканлар орасига, тошлар орқасига беркиниб олсанг балки тирик қолармидинг», деб қайта-қайта такрорлардинг. Мен сенинг бу гапингга қўшилмасам-да, гапирганингдан хурсанд бўлиб, ҳеч нарса демасдим. Ахир ўғлимиз Рустам «номард» деган ном орттириш учун дунёга келмаган эди-ку! У менинг ўғлим эди. Биз деҳқонлар юртни боқамиз, кийинтирамиз, керак бўлганда ҳимоя қиламиз. Ахир отда ўтиришни, курашни, нишонга олишни ўзим унга ўргатганман. Ҳа, бу эркакларнинг сири...

Сени тушумда, янги оппоқ устбошда ўғлимиз билан хушчақчақ кўраман. Демак, сен шаҳидлар қаторида бўлсанг керак. Ахир қон ютиб жон таслим қилдинг-ку? Мен ҳам тез орада сенинг олдингга бораман. Аммо, менинг ҳолим не кечади, ахир бир ҳафтадан бери намоз ҳам ўқиёлмайман...

Оллоҳнинг карами кенг, бир умр унинг карамидан умидвор бўлиб яшадим. Беиноят қўймас...

Айтгандай, сени узоқ вақт «тринг-тринг» қилиб уйғотган радиони иложсизликдан сотдим, аммо пулини ишлатолмадим. Чунки, шу радио товуши билан уйғониб, барча ишларни саранжом-саришта қилардинг ва у хайрлашганда ётардинг. Сотишга сотдиму, аммо ўзим сен билан батамом хайрлашганга, сенинг руҳинг менга тонгда ғафлат уйқусидан уйғонолмаётганга ўхшаб кетяпти. Ҳа, сени эслатадиган бир чойнак, икки пиёла, чинни ва менга тайёрлаган кафанлик сақланаётган эски сандиғингдан бошқа ҳеч нарса йўқ.

Кузнинг қисқа кунида емакка тўйиб улгурмаган қарғалар бир-бирларига жаҳл билан қағиллаб-чўқишиб, қабристон теварагига экилган бақатерак шохларига тўп-тўп бўлиб қайтарди..

«Менинг дилимни оғритмаслик учун бир марта ҳам ўғлимизни аскарликдан олиб қолсангиз бўларди, демадинг-а! Қўлимни қисқалигини билардинг-да. Шунинг учун дўзахга итоб қилинсам ҳам Оллоҳдан сенга раҳмат тилайман. Чунки, сен мен ухлагач, тонггача унсиз йиғлаб, аччиқ кўз ёшларингдан ҳўл бўлган оппоқ кўйлагинг билан вужудингни кемираётган ўтни ўчирардинг...»

Иброҳим ота узундан-узоқ тиловат қилиб, шу ерда ётган жумлаи мўминга, хусусан, ота-онаси, фарзандлари ва дунё имтиҳонларида елкама-елка туриб, рўзғор қийинчиликларига ҳалоллик ва садоқат билан чидаган хотини руҳига Оллоҳдан беҳисоб раҳматлар тилаб, дуоға қўл кўтарди. Кўзларидан тўкилаётган маржон ёшлари йилларнинг аёвсиз иссиқ ва совуқларига бардош беролмай, тарс ёрилган ўрик танасига ўхшаш ажинлари чокидан оппоқ соқоллари орқали тердан қотган яхтагига чак-чак томар эди. Унинг мадорсиз лабларидан узилиб-узилиб чиқаётган элас-элас илтижолари қабрлар устига қўнаётган тун чойшаби қаърига сингиб кетарди.

... Эртасига ота «омонати»ни топширди. Маҳрам сувига олинаётган Иброҳим полвон белбоғидан йигирма сўм пул ва синдирилмаган битта нон чиқди. Маҳалланинг каттадан-кичиги марҳумни сўнгги йўлга кузатишга йиғилди. «Вой отам»лаб йиғлайдиган Рустамжоннинг руҳи гўё дарахтлар узра чарх уриб юргандай эди. Унинг ўрнига дўстлари «рухсаём» айтишди. Жамоа тобут атрофида парвона. «Ёғоч от» елкадан елкага ўтиб, оҳиста тебраниб боради. Оломон кўчага сиғмай кетди. Қабристон ҳам издеҳомдан ҳайрон... Бу буюк йиғиннинг номи меҳр-оқибат эди. Савобталаблар ота хонадонида уч кунгача бўлишди. Дунё яхшилар кифтида туради, деб шуни айтсалар керак.

Абдусалом ТУРСУНОВ.

«НАВРЎЗ» Савдо-ишлаб чиқариш мажмуи

Махсус гуруҳларга официантлар шогирдларини қабул қилади.
18 ёшдан 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотли қизлар қабул қилинади.
Стипендия тўланади.
Ўқитиш муддати — 3 ой.
Ўқиш 1-декабрдан бошланади
Энг кам иш ҳақи -- 500-1000 сўм
Телефонлар: 45-39-41, 45-42-33
Манзилгоҳимиз: Фурқат кўчаси, 5. Метронинг «Халқлар Дўстлиги» бекати, 6, 7, 12, 14, — троллейбуслар, 51, 151, 13, 153 — автобусларнинг «Беш - ёғоч» бекати.

ЭЪЛОНЛАР

Акмал Икромов туманига қарашли «Қурилиш материаллари» кичик корхонаси

ТУГАТИЛАДИ

Даъволар бир ой ичида қабул қилинади.

Тел: 54-58-86.

Мирзо Улуғбек туманига қарашли хўжалик ҳисобидаги «Интермакс» фирмаси

ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар бир ой муддат ичида қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOŞKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Муҳаррир: Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: *хатлар ва оммавий ишлар бўлими:* *33-40-48* *Эълонлар:* *33-99-15, 32-57-27.*

• Мақолалар, эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун муаллифлар, реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №.Буюртма Г-1231. 18900 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

"Шарқ" нашриёт матбаа-концерни. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 22.00. 1 2 3 4 5 6